

АД „КОМУНАЛАЦ“ БИЈЕЉИНА
Б И Ј Е Љ И Н А

ИЗВЈЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ
ЗА 2016. ГОДИНУ

Бијељина, март 2017. године

САДРЖАЈ

1.	ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ДРУШТВУ.....	2
1.1.	Оснивање и регистрација.....	2
1.2.	Основни идентификациони подаци.....	2
1.3.	Акције и акционари Друштва.....	4
1.4.	Дјелатност Друштва.....	5
1.6.	Органи управљања.....	7
1.7.	Организација Друштва.....	7
2.	ОСНОВА ЗА ИЗРАДУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА ДРУШТВА.....	9
3.	ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ПРОЦЈЕНА.....	10
3.1	Нематеријална улагања.....	10
3.2	Некретнине, постројења и опрема.....	10
3.3	Дугорочни финансијски пласмани.....	13
3.4	Залихе.....	13
3.5	Краткорочна потраживања и пласмани.....	14
3.6	Грешке из претходног периода.....	15
3.7	Признавање прихода.....	15
3.8	Признавање расхода.....	15
3.9	Финансијске обавезе.....	16
3.10	Дугорочна резервисања.....	16
4.	РЕЗУЛТАТ ПОСЛОВАЊА ДРУШТВА.....	17
	ПРОИЗВОДНО - ТЕХНОЛОШКИ СЕКТОР.....	17
1.	Служба комуналних услуга.....	17
1.1	Одвоз и депоновање чврстог отпада.....	17
1.2	Одржавање јавно-прометних површина.....	21
1.3	Услуге специјалним комуналним возилима.....	23
2.	Служба одржавања градског зеленила.....	26
3.	Служба пијачних услуга.....	27
	СЕКТОР ЕКОНОМСКО - ФИНАНСИЈСКИХ, ПРАВНИХ И ОПШТИХ ПОСЛОВА..	28
1.	Служба за правне, кадровске и опште послове.....	28
2.	Служба исхране радника.....	29
3.	Служба за финансијске и рачуноводствене послове.....	30
3.1	Приходи.....	30
3.2	Расходи.....	35
3.3	Нето губитак.....	42
3.4	Резултат пословања по Службама Друштва.....	43
	АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА ДРУШТВА.....	46
1.	АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКЕ РАВНОТЕЖЕ.....	47
2.	АНАЛИЗА ЗАДУЖЕНОСТИ.....	49
	ИМОВИНСКИ ПОЛОЖАЈ ДРУШТВА.....	53
	ПРИНОСНИ ПОЛОЖАЈ ПРЕДУЗЕЋА.....	57
	ЗАКЉУЧАК.....	62
	МЈЕРЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОСЛОВАЊА.....	63

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ДРУШТВУ

1.1. Оснивање и регистрација

Основно јавно државно предузеће (ОЈДП) **"Комуналац" Бијељина**, Улица Милоша Црњанског број: 7. основано је Одлуком Скупштине општине Бијељина 05.06.1995. године, број 01-022-8/95 издвајањем из тада постојећег **КРО "4. јули" Бијељина**.

Предузеће је као акционарско друштво „Комуналац“ Бијељина са сједиштем у Бијељини, Ул. Милоша Црњанског број: 7. (у даљем тексту Друштво) уписано у судски регистар правних лица код Основног суда у Бијељини, Рјешењем број регистарског улошка регистарског суда: 1-121, ознака и број уписника суда: Фи-254/05 од 07.09.2005. године.

Истим рјешењем уписана је и промјена својине државног капитала ОДП „Комуналац“ са п.о. Бијељина, када је предузеће промјенило и облик организовања у акционарско друштво "Комуналац" Бијељина, са постојећом адресом, сходно одредбама „Закон о приватизацији државног капитала у предузећима“ („Службени гласник Републике Српске“ број: 24/98, 62/02, 38/03 и 65/03) и „Закон о јавним предузећима“ („Службени гласник Републике Српске“ број: 75/04) као и промјена облика организовања од државног предузећа у акционарско друштво.

Рјешењем о регистрацији Окружног привредног суда у Бијељини број: 059-0-Рег-13-000 351 од 28.05.2013. године, уписана је промјена статуса лица овлашћеног за заступање Акционарског друштва „Комуналац“ Бијељина, ул. Милоша Црњанског број 7, па је као лице овлашћено за заступање уписан:

***Милорад Стјепановић, дипломирани инжењер пољопривреде
Бијељина***

Рјешењем Окружног привредног суда у Бијељини број 059-0-Рег-16-000 900 од 18.11.2016. године, уписана је промјена статуса лица овлашћеног за заступање Акционарског друштва „Комуналац“ Бијељина, ул. Милоша Црњанског број 7, па је као вршилац дужности директора, тј. лице овлашћено за заступање уписан:

Ратомир Драганић из Велике Обарске

1.2. Основни идентификациони подаци

Према расположивој документацији скраћени назив Друштва је:

***АД „Комуналац“ са п.о. Бијељина,
Улица Милоша Црњанског број: 7.***

Матични број Друштва: **1028421** (према Рјешењу о регистрацији: **МБС 1-121**)

Обавјештењем о разврставању пословног субјекта по дјелатностима Републичког завода за статистику број: 8193 од 28.06.2013. године Друштво је разврстано као:

➤ Облик организовања:	Акционарско друштво - 03
➤ Облик својине:	Два или више облика својине – 4
➤ Сједиште:	76300 Бијељина, Милоша Црњанског 7.
➤ Општина/Град:	Бијељина – 10057,
➤ Основна дјелатност:	Прикупљање неопасног отпада – 38.11

Истим Обавјештењем извршено је и разврставање Пословних јединица, а врста промјене је усклађивање са законом и промјена осталих података.

У правном промету са трећим лицима Друштво иступа без ограничења, а за своје обавезе одговара цјелокупном имовином којом располаже. Оснивачи одговарају до висине уложених средстава. Своје финансијско пословање Друштво обавља преко трансакционих рачуна и то:

- 555-001-00000700-03..... Нова банка а.д. Бијељина
- 554-001-00000055-13 Павловић банка а.д. Бијељина
- 551-030-00000425-40..... Комерцијална банка
- 567-343-10000007-48..... Сбербанк а.д. Бања Лука
- 562-003-81253484-23..... НЛБ банка а.д. Бања Лука

Девизно пословање Друштво обавља преко девизних рачуна и то:

- 554-780-0003360-111.....Павловић банка (ЕУР)
- 554-780-0003360-111.....Павловић банка (УСД)

Пореска управа Министарства финансија Републике Српске издала је Потврду о регистрацији пореског обвезника број: 453/01 од 20.09.2005. године и додијелила број:

4400305650008

Увјерењем Управе за индиректно опорезивање број: о4/1-УПРЈ/1-3545-2/07 од 05.07.2007. године додијељен је идентификациони број:

400305650008

Комисија за хартије од вриједности Републике Српске уписала је својим Рјешењем број: 01-03-ПЕ-2515/05 од 20.09.2005. године Друштво у регистар емитената са подацима:

- **ознака и регистарски број емитента 04-693-101/05**

Са Централним регистром хартија од вриједности АД Бања Лука закључен је Уговор о регистрацији хартија од вриједности број: 01-04-7354/05 од 03.10.2005. године, којим се регулишу међусобни односи из основа вођења рачуна емитента и чувања нематеријализованих хартија од вриједности. Рјешењем о регистрацији хартија од вриједности Централног регистра хартија од вриједности, број: 06-32/05 од 04.11.2005. године извршена је регистрација хартија од вриједности емитента „Комуналац“ а.д. Бијељина.

Бањалучка берза а.д. Бања Лука донијела је Рјешење број: 08-2534/2005 од 07.11.2005. године о уврштавању хартија од вриједности на слободно берзанско тржиште.

Све наведене активности у периоду од уписа усклађивале су се и усаглашавале у складу са измјењеним околностима.

1.3. Акције и акционари Друштва

Статутом Друштва - пречишћени текст од 10.08.2011. године (чан 17.) дефинисано је да основни капитал Друштва износи 3.748.014 КМ и представља збир номиналних вриједности акција Друштва *које су акционари стекли у поступку власничке трансформације.*

Укупан број акција (број рачуна код Централног регистра је: 15904617) износи 3.748.014 комада, номиналне вриједности по једној акцији 1,00 КМ, односно, укупно у номиналном износу 3.748.014,00 КМ. На основу Рјешења о регистрацији хартија од вриједности број: 06-32/05 (прва емисија), уписано је 2.559.403 акција, затим по Рјешењу 01-УП-031-1318/06 од 18.04.2006. године уписана је 101.571 обична акција (друга емисија) и по Рјешењу број: 01-УП-031-2300/06 од 30.06.2006. године уписано је 1.087.040 акција (трећа емисија).

Централни регистар хартија од вриједности а.д. Бања Лука доставио је Извјештај – књигу акционара, од 31.12.2016. године са подацима о власницима хартија од вриједности на тај дан. Према овом Извјештају, ознака ХОВ је: КМБЈ-Р-А. Све акције су са правом гласа. Појединачно посматрано, најзначајнији акционари су:

Назив акционара	31.12.2016. године		31.12.2015. године	
	Номинални износ	~% учешће	Номинални износ	~% учешће
ГРАД БИЈЕЉИНА	2.436.256	65,00%	2.436.256	65,00%
ОКТАН ПРОМЕТ	1.118.745	29,85%	1.118.045	29,83%
СТАНКОВИЋ МИХАИЛО	70.820	1,89%	70.820	1,89%
ОСТАЛИ АКЦИОНАРИ	122.193	3,26%	122.893	3,28%
УКУПНО на дан	3.748.014	100,00%	3.748.014	100,00%

Значајни акционари (прва три) на дан 31.12.2016. године располажу са 96,74% акција Друштва, и све акције су са правом гласа. Преостали акционари располажу са 3,26% акција. У текућем периоду није било промјене података.

1.4. Дјелатност Друштва

Рјешењем о регистрацији Окружног привредног суда у Бијељини број: 059-0-Рег-11-000 646 од 13.12.2011. године уписано је усклађивање дјелатности, према коме је уписана дјелатност Друштва:

- 01.30 - Гајење садног материјала и украсног биља,
- 37.00 - Канализација
- 38.11 - Прикупљање неопасног отпада,
- 38.12 - Прикупљање опасног отпада,
- 38.21- Обрада и одлагање неопасног отпада,
- 38.22 - Обрада и одлагање опасног отпада,
- 38.32 - Рециклажа (прерада) разврстаних материјала,
- 39.00 - Дјелатности санације (ремедијације) животне средине и остале услуге управљања отпадом,
- 41.10 - Организација извођења пројекта за зграде,
- 45.20 - Одржавање и поправка моторних возила,
- 45.32 - Трговина на мало дијеловима и прибором за моторна возила,
- 46.22 - Трговина на велико цвијећем и садницама (растињем),
- 47.76 - Трговина на мало цвијећем, садницама, сјемењем, ђубривом, кућним љубимцима и храном за кућне љубимце у специјализованим продавницама,
- 47.81 - Трговина на мало храном, пићем и дуванским производима на тезгама и пијацама,
- 47.82 - Трговина на мало текстилом, одјећом и обућом на тезгама и пијацама,
- 47.89 - Трговина на мало осталом робом на тезгама и пијацама,
- 49.41 - Друмски превоз робе,
- 68.10 - Куповина и продаја сопствених некретнина,
- 68.20 - Изнајмљивање и пословање сопственим некретнинама или некретнинама узетим у закуп (лизинг),
- 81.29 - Остале дјелатности чишћења,
- 81.30 - Услугне дјелатности уређења и одржавања зелених површина,
- 96.03 - Погребне и припадајуће дјелатности.

Истим Рјешењем уписано је да Друштво у спољнотрговинском промету може да обавља све дјелатности уписане у судски регистар као у унутрашњем промету.

1.5. Нормативна основа организовања

На основу члана 181. и 442. Закона о привредним друштвима ("Службени гласник Републике Српске" број: 127/08, 58/09 и 100/11) Закона о јавним предузећима ("Службени гласник Републике Српске" број: 75/04) Скупштина акционара *а.д. "Комуналац" Бијељина*, је на сједници одржаној дана 10.08.2011. године усвојила „Статут акционарског друштва „Комуналац“ Бијељина – пречишћени текст“ којим се дефинише:

- правна форма, фирма, сједиште и матични број Друштва,
- правни промет, заступање, представљање и потписивање Друштва,
- дјелатност Друштва (макро организација и унутрашња организација и систематизација радних мјеста),
- организација друштва,
- основни капитал, начин уплате акција, номинална вриједност, врста и калса издатих акција,
- повећање и смањење основног капитала Друштва,
- резерве Друштва,
- располагање имовином велике вриједности,
- управљање Друштвом,
- сукоби интереса,
- етички кодекс,
- план пословања,
- рачуноводство и ревизијски стандарди,
- одбор за ревизију,
- одјељење за интерну ревизију,
- јавне набавке,
- расподела добити и сношење губитка,
- недопуштене активности,
- ограничене активности,
- начин промјене облика Друштва,
- вријеме на које се Друштво оснива и престанак Друштва,
- заштита животне средине,
- учешће запослених у управљању Друштвом,
- пословна тајна,
- општи акти Друштва и
- друга питања од значаја за рад Друштва у складу са Законом.

Статутом је предвиђено (члан 109. – 110.) да се општим актима Друштва сматрају: Статут, правилници, пословници, смјернице, упутства и одлуке којима се на општи начин утврђују одређена питања.

Општи акти морају бити усклађени са Статутом, а сва остала појединачна акта усаглашена са општим актима Друштва.

За регулисање појединих питања у Друштву су донесени Правилници, као што је:

- Правилник о вршењу пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза (број: 4703/10 од 28. децембра 2010. године),
- Правилник о рачуноводству (број: 5860/2012 од 27.12.2012. године),
- Правилник о рачуноводственим политикама (број: 5861/2012 од 27.12.2012. године), и други.

Значајан дио питања регулише се појединачним одлукама органа Друштва у складу са њиховим надлежностима у функцији организовања и извршавања регистроване дјелатности и њихов преглед може бити илустративног карактера (одлуке, упутства и сл.).

1.6. Органи управљања

Друштвом управљају власници акција, односно представници власника, сразмјерно броју акција, изузев у случајевима предвиђеним законом и статутом. Органи управљања (члан 31. Статута) Друштва су:

- 1. Скупштина акционара, као орган власника капитала,*
- 2. Надзорни одбор Друштва, као орган надзора над радом Управе друштва и*
- 3. Управа Друштва (менаџмент) коју чине директор и два извршна директора.*

Статутом Друштва дефинисане су надлежности појединачно за сваки од наведених органа Друштва.

Према Одлуци о именовању чланова Надзорног одбора коју је донијела Скупштина акционара, чланови Надзорног одбора су:

а) Испред акцијског капитала Општине Бијељина:

1. Горан Марковић,
2. Срђан Станојевић,
2. Зоран Васић.

б) Испред „Октан промет“ д.о.о. Бијељина:

1. Војин Митровић,
2. Зоран Прибишић.

1.7. Организација Друштва

Статутом Друштва дефинисана је организација Друштва, према којим одредбама микро организацију Друштва чини:

1. Управа Друштва,
2. Сектор за економско – финансијске, правне и опште послове,
3. Производно технолошки сектор, и
4. Одјељење за интерну ревизију.

Управу Друштва чине:

1. Директор Друштва,
2. Извршни директори за :
 - економско финансијске правне и опште послове,
 - производно - технолошке послове.

Сектор за економско финансијске, правне и опште послове чине:

1. Служба за финансијске и рачуноводствене послове,
2. Служба за правне, кадровске и опште послове,
3. Служба исхране радника.

Производно технолошки сектор чине:

1. Служба комуналних услуга,
2. Служба за организацију пијачних услуга,
3. Служба одржавања градског зеленила,

Одјељење за интерну ревизију чине:

1. Директор одјељења,
2. Интерни ревизор.

2. ОСНОВА ЗА ИЗРАДУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА ДРУШТВА

Финансијски извјештаји Друштва су припремљени у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске. Полазни оквир за састављање финансијских извјештаја предузећа чине позитивни законски прописи Републике Српске, усвојени МСФИ и МРС. Пословни догађаји и трансакције класификоване су према Правилнику о контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике који воде двојно књиговодство.

За израду финансијских извјештаја за 2016. годину активирани су сљедећи Међународни стандарди финансијског извјештавања и Међународни рачуноводствени стандарди:

- МСФИ 1 Прва примјена међународних стандарда финансијског извјештавања,
- МСФИ 3 Пословне комбинације,
- МСФИ 4 Уговор о осигурању,
- МРС 1 Презентација финансијских извјештаја,
- МРС 2 Залихе,
- МРС 7 Извјештај о новчаним токовима,
- МРС 8 Рачуноводствене политике, промјене рачунов. процјена и грешке
- МРС 10 Догађаји након дана билансирања,
- МРС 12 Порез на добит,
- МРС 14 Извјештавање по сегментима,
- МРС 16 Некретнине, постројења, опрема,
- МРС 18 Приходи,
- МРС 19 Примања запослених,
- МРС 21 Ефекти промјене курса страних валута.
- МРС 23 Трошкови позајмљивања,
- МРС 24 Објелодањивање о повезаним странама,
- МРС 36 Обезвјеђење средстава,
- МРС 37 Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална средства,
- МРС 38 Нематеријална средства и
- МРС 40 Улагања у некретнине

У примјени и спровођењу пословне политике Друштво је примјењивало општа акта, као што су:

- a) Статут Друштва,
- b) Пословник о раду Надзорног одбора,
- c) Правилник о раду,
- d) Правилник о рачуноводству,
- e) Правилник о рачуноводственим политикама,
- f) Правилник о платама и другим зарадама запослених,
- g) Правилник о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ПРОЦЈЕНА

3.1 Нематеријална улагања

Нематеријална улагања су права и друга неопипљива средства која правно лице користи у испоруци услуга, над којим Друштво има контролу и од којег се очекују будуће економске користи.

Нематеријална улагања чине:

- улагање у концесије,
- улагање у развој нових производа и унапређење постојећих,
- улагање у научно-техничка знања,
- улагања у набавку лиценци или стицање права на интелектуалној својини
- улагања у истраживање тржишта.

Мјерење приликом и након почетног признавања дугорочне нематеријалне имовине ће се вршити методом набавне вриједности.

Нематеријална стална средства се амортизују на основу процијењеног вијека употребе, односно на основу процјене притицања економских користи по основу њиховог кориштења.

Вијек трајања средства се процјењује приликом сваке набавке.

Амортизација нематеријалних средстава се врши линеарном методом.

За нематеријална средства чији је вијек трајања немогуће утврдити, обавезно се врши тестирање средства на умањење, упоређивањем његовог надокнадивог и књиговодственог износа.

Тестирање на умањење се врши најмање на сваки дан биланса стања.

3.2 Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрема су средства која правно лице држи за кориштење у испоруци услуга, изнајмљивање другима или за административне и друге сврхе, за које је вјеројатно да ће будуће економске користи повезане с тим средством притицати у правно лице и да се набавна вриједност/цијена коштања тог средства може поуздано одмјерити.

Средство ће бити признато као некретнина, постројење и опрема и када се зна да то средство неће директно повећавати будуће економске користи, али је набавка тог средства неопходна да би се добиле економске користи од других средстава.

У опрему сврставају се и резервни дијелови када се исти користе уз опрему и када се очекује да ће њихова употреба бити дужа од једне године.

Некретнине, постројења и опрема се почетно вреднују и исказују по трошку набавке.

Трошак набавке некретнине, постројења и опреме сачињавају:

- фактурна вриједност добављача,
- трошкови превоза, укључујући и властити превоз,
- трошкови припреме мјеста,
- трошкови шпедитера, ако се стално средство набавља из иностранства,
- увозне дажбине (царине и др.),

- неповратни порези и друге дажбине,
- трошкови монтаже и накнаде стручњацима (архитекте, инжињери и сл.),
- трошкови утовара, претовара, истовара и сл.,
- интерни трошкови,
- остали трошкови директно и искључиво везани за довођење средстава у радно стање за намјеравану употребу.

У трошак набавке некретнине, постројења и опреме се урачунавају и трошкови позајмљивања везани за набавку конкретног средства, до момента довођења средстава у стање за употребу.

Средства која се израђују у сопственој режији вреднују се по цијени коштања, под условом да није већа од нето продајне вриједности.

Почетно исказивање некретнине, постројења и опреме врши се по набавној вриједности/цијени коштања док се накнадни издаци, према општем принципу признавања, дефинисаном у параграфу 7. МРС 16, накнадна улагања у ставку некретнина, постројења и опреме, могу капитализовати, односно укључити у књиговодствену вриједност средства, ако и само ако:

- је вјероватно да ће будуће економске користи повезане са накнадним улагањима притицати у правно лице; и
- се набавна вриједност/цијена коштања накнадних улагања може поуздано одмјерити.

Трошкови свакодневног одржавања некретнина, постројења и опреме се не капитализују, већ представљају расход периода.

Изузетно, новоуграђени резервни дијелови и улагање у средство се може капитализовати уколико ће такво улагање:

- продужити корисни вијек употребе средства,
- повећати његов капацитет,
- доградња дијелова значајно побољшати квалитет услуга, и
- значити усвајање нових пословних услуга које омогућује значајно смањење претходно процијењених трошкова.

С обзиром да замјена резервног дијела доводи до промјене књиговодствене (садашње) вриједности средства, потребно је преиспитати процјењени корисни вијек употребе средства, јер од њега зависи обрачун амортизације.

Накнадно вредновање средства се врши према моделу ревалоризације.

Према моделу ревалоризације, након почетног признавања по набавној вриједности, некретнине, постројења и опреме чија се фер вриједност може поуздано одмјерити, обухватају се по ревалоризованом износу, који представља њихову фер вриједност на датум ревалоризације, умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вриједности.

Основни принципи приликом примјене политике ревалоризације су:

- фер вриједност земљишта и зграда утврђује се процјеном, коју врше стручно оспособљени процјењивачи, на бази тржишних доказа;
- фер вриједност постројења и опреме врше стручно оспособљени процјењивачи или запослена стручна лица у Друштву, која именује директор одлуком;

- учесталост ревалоризовања зависи од промјена фер вриједности некретнина, постројења и опреме које се процјењују;
- када се књиговодствена вриједност повећава, као резултат ревалоризације, то повећање се евидентира као ревалоризациона резерва;
- када се књиговодствена вриједност средства смањи услед ревалоризације, то смањење треба признати као расход. Међутим, смањење треба директно књижити на терет ревалоризационих резерви, до износа постојеће ревалоризационе резерве који се односи на то средство;
- позитивни и негативни ефекти процјене различитих ставки средства не могу се међусобно пребијати, већ се одвојено евидентирају;
- у оквиру рачуна ревалоризационих резерви предузеће је дужно да обезбиједи аналитику ревалоризационих резерви.

Цјелокупна ревалоризациона резерва, формирана за конкретно средство се може пренијети на нераспоређену добит приликом продаје, расходања или отуђења тог средства.

Кориштењем средства у предузећу, износ реализоване ревалоризационе резерве која може да се пренесе на нераспоређену добит, чини разлика између амортизације засноване на исказаном ревалоризованом износу средства и амортизације засноване на првобитној набавној вриједности/цијени коштања средства.

Амортизација се обрачунава за ставке некретнине, постројења и опреме који су признати као стално средство и који имају ограничен вијек употребе.

Амортизација се не обрачунава за средство, које је класификовано као средство које се држи за продају или док чини дио расположиве групе класификоване као група која се држи за продају.

Амортизациони период почиње од момента када је средство расположиво за коришћење, што значи да обрачун амортизације не подлијежу некретнине, постројења и опрема у припреми.

За дан почетка обрачуна амортизације примјењује се слиједеће правило:

- ако је средство стављено у употребу од 01. до 15. у мјесецу, обрачун амортизације почиње од првог дана тог мјесеца;
- ако је средство стављено у употребу у периоду од 16. до краја мјесеца, обрачун амортизације почиње од првог дана наредног мјесеца.

Амортизација се врши све до искњижавања, чак иако се у неком периоду средство не користи, осим ако није потпуно амортизовано.

Обрачун амортизације престаје када је средство отуђено на било који начин, када је у потпуности отписано и када је рекласификовано као стално средство намјењено продаји, у складу са МСФИ 5.

Корисни вијек употребе утврђује се процјеном. Процјена корисног вијека употребе средства врши се на основу професионалног просуђивања на основу искуства предузећа са сличним средствима у претходном периоду и искључиво зависи од пословне политике предузећа са набавком и трошењем конкретних средстава.

Приликом обрачуна амортизације примјењује се пропорционални (линеарни) метод обрачуна амортизације, што значи да се користи једна утврђена стопа током цијелог процијењеног корисног вијека употребе средства.

Стопа амортизације израчунава се на основу процијењеног вијека употребе који је изражен бројем година, на следећи начин:

$$\text{Годишња стопа амортизације} = \frac{100}{\text{број година}} (\%)$$

Трошкови амортизације нематеријалних улагања и некретнина, постројења и опреме обрачунати према линеарном методу обухватају се на рачуну 540 - Трошкови амортизације, у корист оговарајућих аналитичких рачуна исправке вриједности нематеријалних улагања и основних средстава у оквиру групе рачуна 01 и 02.

3.3 Дугорочни финансијски пласмани

Дугорочне финансијске пласмане Друштва чини:

- учешће у капиталу других правних лица,
- дугорочне хартије од вриједности,
- дугорочни кредити, и
- остали дугорочни пласмани.

Почетна процјена се врши по њиховој набавној вриједности која представља поштену надокнаду која је дата за њих док се накнадно признавање врши по ревалоризованој или процијењеној вриједности.

3.4 Залихе

У домену политике залиха материјала спада:

- утврђивање политике набавне вриједности залиха,
- дефинисање цијена по којима се воде залихе,
- метод обрачуна вриједности излаза залиха,
- елиминисање скривених губитака у залихама.

Залихе Друштва представљају средства која се троше у процесу производње или реализације услуга а то су залихе:

- основног и помоћног материјала,
- резервни дијелова,
- ауто-гума,
- ситног инвентара у употреби.

Залихе основног и помоћног материјала исказују се по набавној вриједности у складу са МРС 2-залихе.

Набавну вриједност материјала чини:

- фактурна вриједност добављача умањена за све попусте,
- царине и пореске дажбине,
- трошкови превоза, осигурања и шпедитерске услуге,
- други трошкови који су настали до довођења залиха на садашњу локацију и садашње стање.

Обрачун излаза утрошка залиха материјала врши се по методи просјечне пондерисане цијене која се стално и аутоматски израчунава.

Залихе резервних дијелова и ауто гума се исказују по набавној вриједности, која обухвата фактурну цијену добављача увећану за трошкове набавке. Издавање

резервних дијелова се врши по просјечним пондерисаним цијенама и њихов отпис се врши одмах у истом обрачунском периоду.

На дан биланса такође се врши поређење цијена материјала на залихи са набавним цијенама на тржишту и ако се утврди да је цијена материјала на залихи по којој се води у књиговодству већа од тржишне цијене на дан биланса, врши се смањење вриједности материјала на терет расхода.

Стварима ситног инвентара сматрају се предмети чији је вијек употребе краћи од једне године.

Терећење трошкова приликом стављања ситног инвентара у употребу обавља се методом једнократног отписа.

Искњижавање ситног инвентара се врши када је средство расходовано.

3.5 Краткорочна потраживања и пласмани

Краткорочна потраживања Друштва обухватају потраживања од купаца у земљи и иностранству по основу продаје роба и услуга.

Краткорочна потраживања исказују се по вриједности из оригиналне фактуре. Ако се вриједност из фактуре исказује у иностранској валути врши се прерачунавање у извјештајну валуту по важећем курсу на дан трансакције, а на дан биланса прерачунава се према важећем курсу а курсне разлике признају се као приход или расход обрачунског периода.

Краткорочни пласмани обухватају кредите, хартије од вриједности и остале краткорочне пласмане са роком доспјећа односно продаје до године дана од дана чинидбе односно дана биланса.

Краткорочни пласмани који се не држе ради трговања исказују се по амортизованој вриједности не узимајући у обзир намјеру Друштва да их држи до доспјећа.

„Потраживања се процјењују по номиналној вриједности, умањеној индиректно за износ вјероватне ненаплативости потраживања, а директно ако је немогућност наплате потраживања извјесна и документована.

Директан отпис ненаплаћених потраживања подразумијева да се врши коначан појединачан отпис вриједности потраживања на основу вјеродостојног документа (изгубљен судски спор, ликвидација дужника, корекција по записнику о усклађивању потраживања која су у корист дужника и сл.) на терет расхода.

Индиректно умањење вриједности ненаплаћених потраживања подразумијева исправка потраживања на терет расхода, онда када је немогуће предвидјети која конкретна потраживања неће бити наплаћена у тренутку израде биланса.

Процјену ненаплативости потраживања врши Управа Друштва на основу објективних информација произашлих из озбиљне анализе засноване на искуству из претходних обрачунских периода, уз разматрање текуће привредне ситуације.

Индиректно умањење потраживања вршит ће се методом процјењивања крајњег салда рачуна исправке вриједности потраживања, који индиректно коригује рачун потраживања на процијењену фер вриједност.

Исправка вриједности потраживања израчунават ће се по методи застарјелости потраживања.

Исправка вриједности ће се вршити за сва потраживања за која Управа процјени да су ненаплатава, а која не прелазе крајњи рок застаре у складу са одредбама Закона о облигационим односима.

3.6 Грешке из претходног периода

Материјално значајна грешка откривена у текућем периоду, која се односи на претходни период и која, при том, има значајан утицај на финансијске извјештаје једног или више претходних периода, због које се ти, претходно објелодањени финансијски извјештаји не могу више сматрати поузданим, обухвата се као грешка из претходног периода у складу са МРС 8-*Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке*.

Грешка из претходног периода исправља се тако што се за износ грешке врши корекција почетног стања пренијетог резултата, односно одговарајућа позиција биланса стања, ако је грешка такве природе да не утиче на резултат.

У случају из претходног става, приликом састављања финансијских извјештаја упоредни подаци који се односе на годину у којој је грешка настала исказују се у преправљеним износима.

Материјално безначајне грешке признају се као приход или као расход текућег периода.

Материјалност грешке процјењује се у сваком конкретном случају када је грешка откривена.

3.7 Признавање прихода

Приходи Друштва обухватају сву фактурисану продају извршених услуга као и прихода од основних средстава, субвенција, донација и враћених дажбина по основу остварене продаје, приходе од активирања учинака, од доприноса и чланарина као и други приходи који су обрачунати у књиговодственој исправи независно од времена наплате.

Добици представљају приходе који нису проистекли из уобичајених активности и представљају повећање економске користи из продаје основних средстава и по основу ревалоризације.

Приходе представљају и остала примања по основу наплате отписаних потраживања, камата на депозит, курсне разлике и друге финансијске приходе.

3.8 Признавање расхода

Расходи Друштва обухватају трошкове који проистичу из уобичајених активности и губитке.

Признавање расхода се врши у зависности од појединих врста и представљају:

- трошкове материјала, горива и енергије који показују намјеру трошења,
- нето зараде и накнаде зарада, порези и доприноси на зараде признају се у висини обрачунатих износа за рад запослених заведено вријеме на послу и одсуствовање са посла на терет Друштва,

- трошкови амортизације се обрачунавају по пропорционалним стопама које се утврђују на основу корисног вијека основних средстава и њихове садашње вриједности,
- трошкови производних услуга и нематеријалних трошкова обрачунавају се на основу фактура за извршене услуге и вјеродостојних докумената за поједине нематеријалне трошкове,
- трошкови пореза и доприноса се признају на основу издатака у складу са обавезама утврђеним законом,
- трошкови позајмљивања настају у вези позајмица финансијских средстава и обухватају камате на дозвољена прекорачења на жиро рачуну и краткорочне позајмице, трошкове финансијског лизинга и курсне разлике. Ови трошкови се признају као расход периода у коме су настали.

3.9 Финансијске обавезе

Финансијским обавезама Друштва сматрају се:

- дугорочне обавезе-кредити, хартије од вриједности и остале дугорочне обавезе,
- краткорочне обавезе-краткорочни кредити, обавезе према добављачима, обавезе за порезе и доприносе, обавезе за плате и доприносе и порез на плате те остале краткорочне обавезе (доспјећа у року до годину дана, односно од дана чинидбе, односно од дана годишњег биланса).

Финансијска обавеза је свака обавеза која представља уговорну обавезу у циљу предаје готовине или другог финансијског средства другом правном лицу или размјене финансијских инструмената.

Почетно признавање финансијских обавеза врши се по њиховој набавној вриједности у коју су укључени и трошкови њиховог прибављања. Смањење обавеза се врши директним отписом.

3.10 Дугорочна резервисања

Дугорочна резервисања обухватају резервисања за трошкове у гарантном року, за трошкове обнављања природних богатстава, за задржане кауције и депозите, за трошкове реструктурирања Друштва, за покриће обавеза (правних или стварних) насталих као резултат прошлих догађаја за које је вјероватно да ће изазвати одлив ресурса који садрже економске користи ради њиховог измиривања и који се могу поуздано процјенити (нпр. спорови у току) као и резервисања за издате гаранције и друга јамства.

Дугорочна резервисања за трошкове и ризике прате се по врстама а њихово смањење односно укидање врши се у корист прихода.

Дугорочна резервисања се признају у случајевима:

- обавеза насталих као резултат ранијих обавеза;
- обавеза које ће настати у будућем периоду;
- обавеза које се могу поуздано процјенити.

Уколико ови услови нису испуњени резервисање се не признаје а такође резервисање се не признаје ни за будуће пословне губитке.

Сви ови трошкови се прате аналитички по врстама и намјени и приликом сваког билансирања врши се њихово преиспитивање.

4. РЕЗУЛТАТ ПОСЛОВАЊА ДРУШТВА

У сљедећем прегледу приказан је резултат пословања Друштва у периоду 01.01.-31.12.2016. године по појединим службама, које послују у оквиру „Производно-технолошког сектора“ и „Сектора економско - финансијских, правних и општих послова“.

ПРОИЗВОДНО - ТЕХНОЛОШКИ СЕКТОР

У оквиру „Производно - технолошког сектора“ послују сљедеће службе:

1. Служба комуналних услуга;
2. Служба одржавања градског зеленила;
3. Служба пијачних услуга;

Извјештај о пословању појединих служби у 2016. години, дат је у сљедећем прегледу:

1. Служба комуналних услуга

У служби комуналних услуга обављају се сљедеће врсте послова:

- Одвоз чврстог отпада,
- Прикупљање рециклажног отпада (папир, најлон и пет амбалажа),
- Одржавање јавно - прометних површина и
- Услуге специјалним комуналним возилима.

1.1 Одвоз и депоновање чврстог отпада

Одвозом чврстог отпада обухваћена су сва домаћинства на подручју града Бијељине, као и већи дио сеоских мјесних заједница. Отпад се редовно одвози за око 24.474 домаћинства и 2.300 правних лица, док постоји незнатан број корисника којима се одвоз отпада врши по позиву. У последњих шест година, број корисника одвоза отпада се стално повећавао, што је приказано на графиконима 1-1 и 1-2.

Графикон 1-1 – Преглед корисника од којих се врши одвоз отпада – домаћинства

Графикон 1-2 – Преглед корисника од којих се врши одвоз отпада – правна лица

Према Програму одвоза чврстог отпада, одвоз и депоновање чврстог отпада врши се на следећи начин:

- за домаћинства у индивидуалним стамбеним објектима - одвоз се врши једном седмично;
- за домаћинства која живе у стамбеним зградама, гдје се смеће одлаже у контејнере - одвоз се врши више пута недељно, а у ужем градском подручју и два пута дневно;
- за правна лица - одвоз се врши једном седмично, а у ужем подручју града свакодневно.

Од 01.07.2007. године газдовање над депонијом преузело је ЈП „ЕКО-ДЕП“. Стални раст трошкова депоновања директно је утицао на пословне резултате Друштва. Почетна цијена депоновања износила је 6,84 КМ без ПДВ-а по једној тони чврстог отпада, док је од 01.01.2010. године цијена повећана и износила је 20 КМ без ПДВ-а по једној тони чврстог отпада. Од 16.априла 2011. године цијена депоновања износила је 25 КМ без ПДВ-а по једној тони чврстог отпада. Од 01.

јануара 2013. године цијене депоновања отпада су знатно повећане и износиле су за:

- чврсти комунални отпад 30,00 КМ (без ПДВ-а)
- клаонички отпад 50,00 КМ (без ПДВ-а)
- фекални отпад 20,00 КМ (без ПДВ-а)

Цијена депоновања чврстог комуналног отпада у 2015. години износи 34,19 КМ без ПДВ-а (на снази од 01.02.2014. године). Цијена депоновања клаоничког отпада износи 100 КМ без ПДВ-а, почев од 01.09.2015. године. Цијена депоновања фекалног отпада је остала на нивоу из 2013. године.

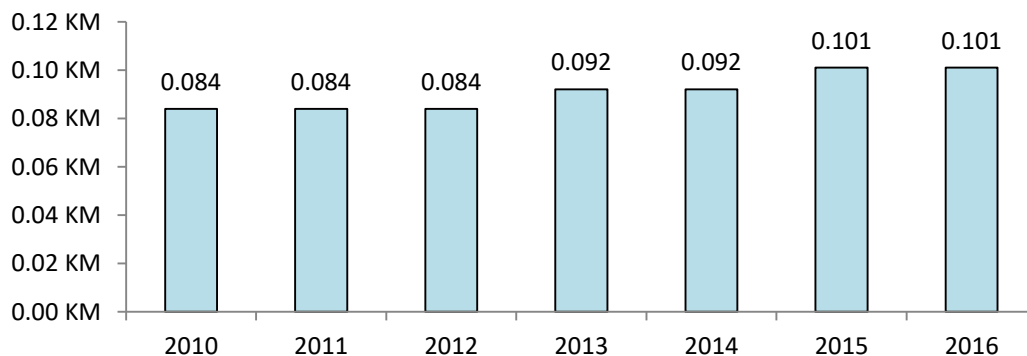
Значајан дио средстава се издваја за трошкове депоновања чврстог комуналног отпада, који имају велико учешће у укупним трошковима Друштва. Раст цијене услуга депоновања чврстог комуналног отпада приказан је на графикону број 2-1.

Графикон број 2-1-Кретање цијене депоновања чврстог комуналног отпада

Цијене услуга одвоза комуналног отпада физичким и правним лицима нису економски оправдане, првенствено због цијене услуге депоновања отпада. Цијена услуге одвоза комуналног отпада домаћинствима је од 01.01.2015. године повећана за 10%, али је недовољна да покрије високе трошкове депоновања отпада.

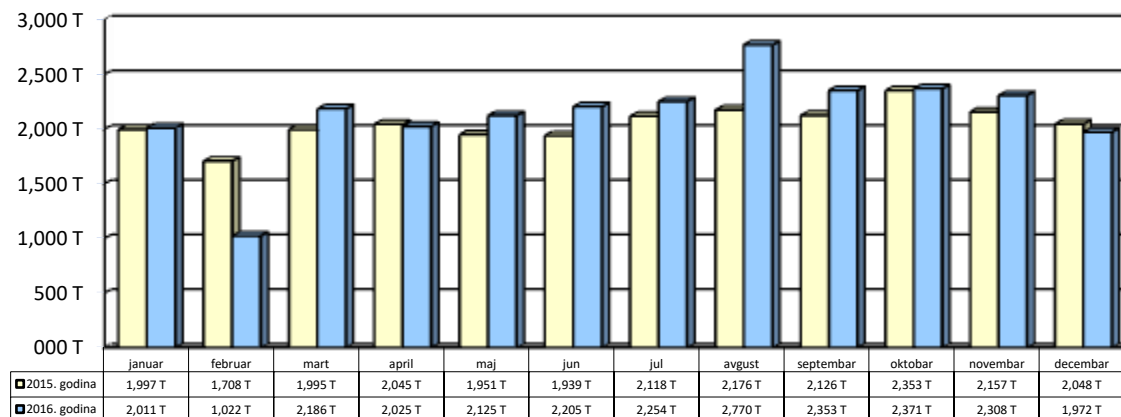
Цијена одвоза по м² стамбеног простора

Графикон број 2-2 – Кретање цијене одвоза отпада од домаћинстава

У 2016. години, на регионалну депонију укупно је депоновано 25.601,93 Т отпада, од чега: 25.120,57 Т чврстог комуналног отпада, 60,40 Т отпадних вода и 420,96 Т клаоничког отпада, док је у 2015. години укупно депоновано 25.150,99 Т отпада. До повећања количине депонованог отпада у 2016. години у односу на претходну годину, дошло је због повећаног броја корисника, од којих се врши одвоз отпада. На графикону 3 приказане су количине депонованог отпада у 2015. и 2016. години.

Графикон 3 - Количине депонованог отпада у 2015. и 2016. години

На одвозу чврстог отпада свакодневно је ангажована следећа механизација:

РБ	Марка возила	Регистарска ознака	Тип возила
1	Ивеко подизач	036-M-291	150E16K
2	Ивеко смећар	E30-A-603	50Ц13
3	Ивеко смећар	745-M-226	Еуро.Царго
4	Ивеко смећар	T18-A-848	9x153x
5	Мерцедес смећар	M08-A-545	Бенз 1717
6	Мерцедес смећар	A57-O-122	Бенз 1617
7	Мерцедес смећар	704-E-978	18-20
8	Мерцедес смећар	O82-M-417	18-20
9	Мерцедес подизач	071-J-504	36-1213
10	МАН	E56-T-218	M39
12	МАН смећар	O58-E-505	E63
13	Мерцедес смећар	T90-M-562	957.65
14	Мерцедес смећар	K59-T-024	2227
15	Волво смећар	O26-M-670	ФС 10
16	Мерцедес смећар	T26-M-023	950.60
17	Мерцедес смећар	E36-J-035	950.53
18	Ивеко	M19-A-029	2Ц3Ц

Прикупљање рециклажног отпада (папир и најлон)

Друштво врши прикупљање рециклажног отпада, односно најлона и папира и од истог остварује одређени приход по основу продаје.

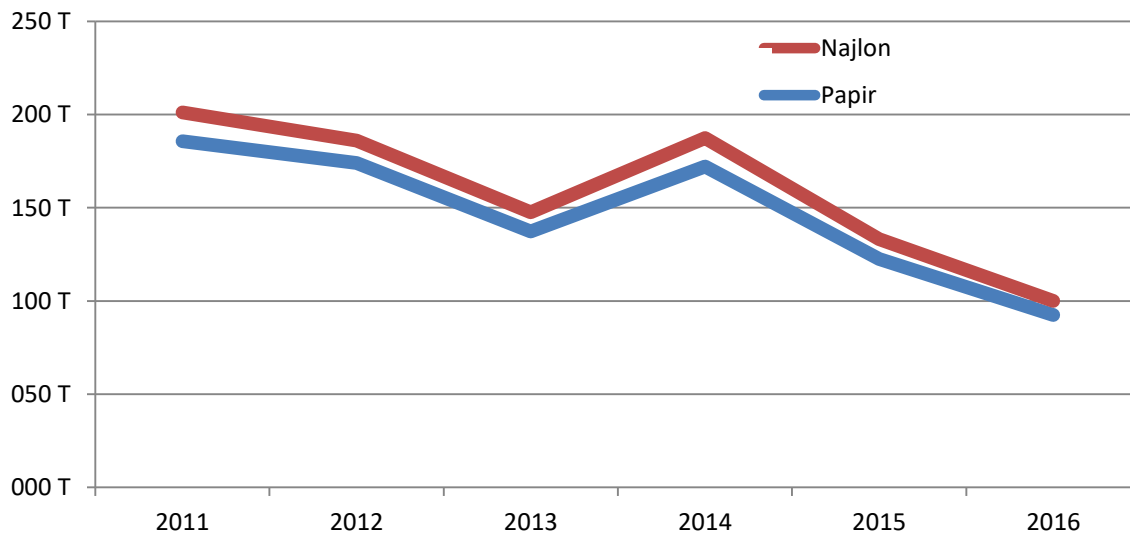
У 2016. години прикупљено је 100,12 Т рециклажног отпада, док је у 2015. години прикупљено 133,13Т.

У 2016. години прикупљено је 92,52 тоне папира, док је у 2015. години прикупљено 122,52 тоне папира, што је за 30 тона мање у односу на поредбени период.

У 2016. години прикупљено је 7,60 тона најлона и пет амбалаже, што је за 3,01 тона мање у односу на 2015. годину, у којој је прикупљено 10,61 тона.

Укупно остварени приход од продаје рециклажног отпада за извјештајни период 2016. године износи 22.420,30 КМ, док је за исти период 2015. године остварен приход од 24.868,36 КМ. Смањење прихода од продаје рециклажног отпада узроковано је мањим количинама прикупљеног рециклажног отпада у текућој години у односу на претходну.

На графикону број 4 приказана је прикупљена количина рециклажног отпада у посљедњих шест година, закључно са 31.12.2016. године.

Графикон број 4-Прикупљени рециклажни отпад

1.2 Одржавање јавно-прометних површина

Одржавање јавно-прометних површина се обавља на подручју града Бијељине и Мјесне заједнице Јања.

На расписани тендер од стране Градске управе Бијељине, добили смо посао и закључили уговор за чишћење јавно-прометних површина. По приказаним евиденцијама, овјереним од стране контролних служби Градске управе Бијељине и према утврђеном Програму рада за ЛОТ бр.1, у периоду 01.01. - 31.12.2016. године, реализовано је следеће:

БИЈЕЉИНА								
			2016. година		2015. година		2014. година	
РБ	Опис услуге	МЈ	Количина	Износ без ПДВ-а	Количина	Износ без ПДВ-а	Количина	Износ без ПДВ-а
1.	Ручно или маш. чишћ. тротоара	м ²	11.368.330	181.677,57	9.104.050	154.772,01	7.229.354	122.956,85
2.	Ручно или маш. чишћење ригола	м ²	3.209.780	113.775,30	2.201.966	83.677,77	1.893.029	71.999,46
3.	Ручно стругање ригола	м ²	-	-	-	-	-	-
4.	Прочишћавање тротоара и ригола	н/ч	3.751	24.594,92	4.032	28.224,00	3.147	22.029,00
5.	Рад паука	сат	6	281,25	5	250,00	1	50,00
6.	Машинско прск. макадамских ул	тура	-	-	-	-	-	-
7.	Машинско прање улица и тротоара	м ²	-	-	-	-	-	-
8.	Рад ТМВ за ванр. потребе н-2т	тура	47	3.033,84	106	7.247,20	64	4.375,70
9.	Рад спец.возила за одвоз смећа	тура	6	1.749,96	4	1.196,56	-	-
10.	Рад спец.воз.за одв.см.са руч.ут.	тура	4	1.129,24	9	2.692,26	1	299,14
11.	Рад КВ бравара на разн.брав.посл	н/ч	142	1.286,52	276	2.704,80	47	460,60
12.	Спец.возило.фекална цистерна	тура	-	-	-	-	-	-
13.	Рад ауто-под.контејнера 5м ³	тура	10	1.099,76	2	234,00	42	4.914,00
14.	Рад специјалних машина	сат	153	3.213,00	225	4.725,00	7	147,00
15.	Рад камиона на одвозу снијега	м ³	307	2.916,50	470	4.465,00	150	1.425,00
16.	Рад радника на утов.снијега	сат	672	4.166,40	363	2.250,60	199	1.233,80
17.	Чишћење снијега и посипање соли	кг	21.150	4.441,50	18.300	3.843,00	31.680	6.652,80
18.	Ручно чишћење отп. са обале кан.	сат	-	-	-	-	-	-
Укупно				343.365,76		296.282,20		236.543,35

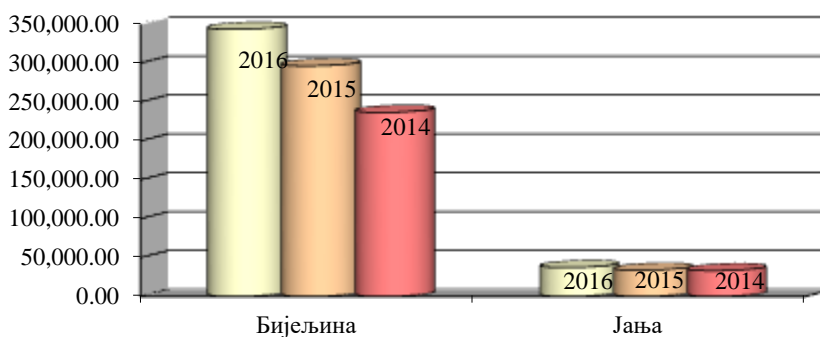
Табела број 4 – Одржавање јавно – прометних површина на подручју града Бијељине

ЈАЊА								
			2016. година		2015. година		2014. година	
РБ	Опис услуге	МЈ	Количина	Износ без ПДВ-а	Количина	Износ без ПДВ-а	Количина	Износ без ПДВ-а
1.	Ручно чишћење тротоара	м ²	1.242.750	20.126,06	980.700	16.672,60	1.033.632	17.580,53
2.	Ручно или маш.чишћење ригола	м ²	478.150	16.057,65	378.140	13.613,04	400.610	14.421,96
3.	Ручно стругање ригола	м ²	-	-	-	-	-	-
4.	Прочишћавање тротоара и ригола	н/ч	112	801,50	350	2.520,00	154	1.108,80
5.	Машинско прање улица и тротоара	м ²	-	-	-	-	-	-
6.	Рад ТМВ за ванр. потребе н-2т	тура	2	120,60	14	910,00	-	-
Укупно				37.105,81		33.715,64		33.111,29

Табела број 5 – Одржавање јавно – прометних површина на подручју Мјесне заједнице Јања

У 2016. години, у оквиру ЛОТ-а број 1, реализован је одвоз отпада из мјесних заједница Љељенча и Бријесница за 170 домаћинстава. По том основу остварен је приход од 12.010,50 КМ.

Програм рада и одржавања јавно-прометних површина реализује се у шестодневној радној седмици, по налозима Одјељења за стамбено-комуналне послове и заштиту животне средине Града Бијељине.

Графикон број 5-Остварени приходи по основу реализације по ЛОТ-у бр.1 у последње три године

1.3 Услуге специјалним комуналним возилима

Специјално возило за превоз непрописно паркираних возила („паук“) ангажовано је за потребе Центра јавне безбједности Бијељина - Одјељење саобраћајне полиције, за уклањање непрописно паркираних возила, а повремено се користи и за пружање услуга другим физичким и правним лицима. Рад овог возила регулисан је посебним упутством, које је донијело МУП Републике Српске.

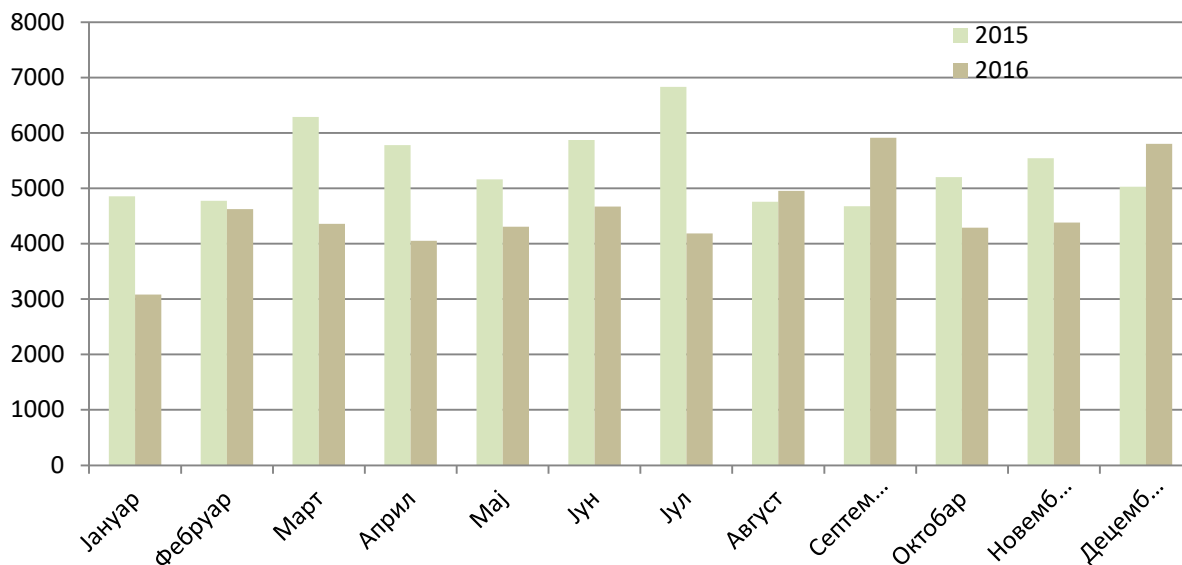
Приход од услуга специјалног возила за превоз непрописно паркираних возила, остварен у текућој години, износи 54.612,10 КМ.

У Цјеновнику комуналних услуга (по позиву), број 5894/2012 од 31.12.2012. године, који је у примјени од 01.01.2013. године, наведене су сљедеће цијене услуга:

- цијена утовара и истовара (са превозом) возила износи 30,00 КМ без ПДВ-а,
- накнада за пређене километре износи 1,28 КМ без ПДВ-а по једном километру,
- накнада за лежарину возила износи 2,99 КМ без ПДВ-а по једном дану.

За период од 01.01.-31.12.2016. године, „паук“ је превезао ~1.820 возила, што је за 342 возила мање у односу на исти период претходне године у ком је „паук“ превезао ~2.162 возила и остварио приход од 64.829,24 КМ.

ОСТВ. МЈЕСЕЦ	ПРИХОДИ			БРОЈ ПРЕВЕЗЕНИХ ВОЗИЛА		
	2016.	2015.	ИНД. 2016/2015	2016.	2015.	ИНД. 2016/2015
Јануар	3.082,22	4.856,84	63	103	162	63
Фебруар	4.621,80	4.772,22	97	154	159	97
Март	4.356,50	6.291,20	69	145	210	69
Април	4.054,36	5.781,28	70	135	193	70
Мај	4.304,53	5.163,25	83	144	172	83
Јун	4.671,45	5.871,11	80	155	196	80
Јул	4.187,69	6.883,93	61	140	229	61
Август	4.954,91	4.756,50	104	165	159	104
Септембар	5.910,43	4.676,58	126	197	156	126
Октобар	4.287,01	5.202,14	82	143	173	82
Новембар	4.379,49	5.544,45	79	146	185	79
Децембар	5.801,71	5.029,74	115	193	168	115
УКУПНО	54.612,10	64.829,24	84	1.820	2.162	84

Остварени приходи од услуга „паука“ у текућој години нижи су за 16%, односно за 10.217,14 KM у односу на приходе остварене у претходној години. Број превезених возила у периоду од 01.01.- 31.12.2016. године мањи је за 342 возила у односу на исти период 2016. године.

Остварени расходи текуће године су већи од остварених прихода текуће године за 73,28%, те је потребно приходе додатно повећати да би се омогућио излазак из зоне губитка пословања, односно остварио неутралан пословни резултат.

Број превезених возила у одређеном временском периоду зависи искључиво од броја упућених „налога за превоз непрописно паркираних возила“ од стране саобраћајне полиције, те по основу наведеног АД „Комуналац“ Бијељина није у могућност да утиче на повећање прихода преко броја превезених возила у одређеном временском периоду.

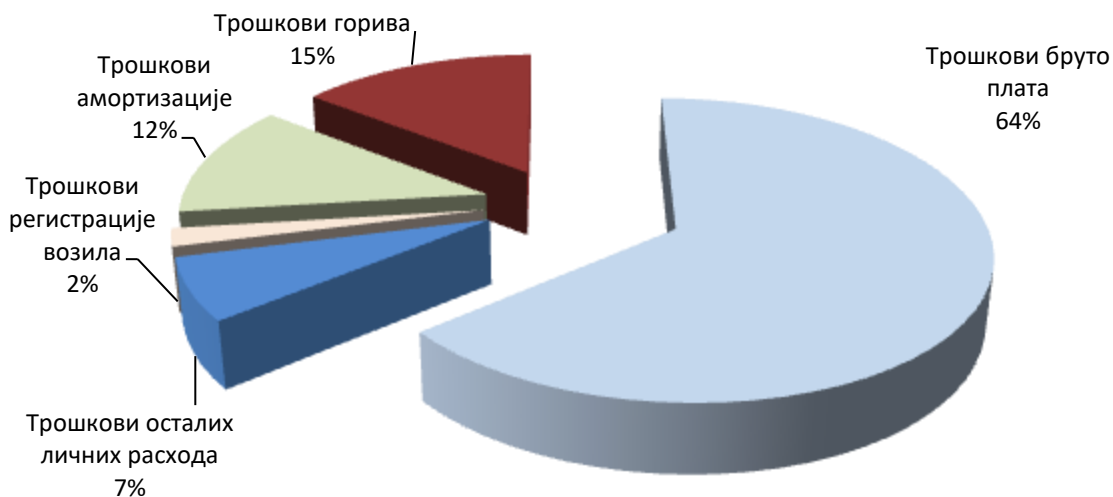
Цијена превоза непрописно паркираних возила, која износи 30,00 KM без ПДВ-а (Цјеновник комуналних услуга (по позиву), број 5894/2012 од 31.12.2012. године), није правилно утврђена, јер не постоји категоризација возила по укупној тежини празних возила, по основу које би се цијене одвоза непрописно паркираних возила утврђивале у одређеном распону, зависно од тежине возила. На основу постојећег цјеновника иста је цијена превоза мањег путничког аутомобила од 1.000 Кг и великих теренаца, чија тежина износи и преко 2.000 Кг. Такође, тренутна цијена превоза непрописно паркираних возила није економски оправдана, јер је калкулацијом утврђен већи трошак од оствареног прихода.

Анализа расхода своди се на анализу укупних и појединачних расхода.

Анализу расхода треба почети са извођењем констатације о обиму остварених расхода у текућој години и тренду њихове динамике у односу на остварене расходе у претходној години.

Врста расхода	Износ		Структура (%)		Индекс 2:3
	Текућа	Претходна	Текућа	Претходна	
1	2	3	4	5	6
Трошкови бруто плата (4 радника)	60.693,98	59.773,04	64,14	61,70	102
Трошкови бруто осталих личних расхода (регрес, топли оброк, превоз и сл.)	6.530,26	6.401,40	6,90	6,61	102
Трошкови регистрације	1.890,20	1.741,72	2,00	1,80	109
Трошкови амортизације	11.812,80	14.836,00	12,48	15,31	80
Трошкови горива	13.705,94	14.123,95	14,48	14,58	97
УКУПНИ РАСХОДИ	94.633,18	96.876,11	100,00	100,00	98

Укупни расходи „паука“, за период 01.01.-31.12.2016. године, износе 94.633,18 КМ, док су за исти период претходне године остварени у износу од 96.876,11 КМ.

Потребно је истаћи да у наведене расходе нису укључени трошкови одржавања возила (ауто-гуме, резервни дијелови, уље, прање возила и сл.), јер се наведени подаци нису могли идентификовати у евиденцији укупних трошкова одржавања сталних средстава.

Специјално комунално возило „фекална цистерна“ врши услуге свим физичким и правним лицима код којих се појави таква потреба.

У току 2016. године фекална цистерна имала је 22 интервентне услуге, по основу којих је остварен приход од 3.300 КМ, што је за 28 услуга мање него у 2015. години, у којој је било 50 интервентних услуга, по основу којих је остварен приход од 7.500 КМ.

Цистерна за воду је у периоду 01.01.-31.12.2016. године имала 26 интервентних услуга, што је за 20 више од укупно 6 интервентних услуга из истог периода 2015. године.

У току 2016. године извршено је улагање у једно половно специјално комунално возило укупне вриједности 48.990 КМ без ПДВ-а.

Све припреме сервисирања и гаражирања возила, као и комплетна Служба комуналних услуга, смјештени су у уређеном простору површине 5.000 м² и објектима пословно - техничког садржаја (гараже, сервисне радионице, магацински простор и др.) у Мачванској улици у Бијељини.

2. Служба одржавања градског зеленила

За потребе Службе одржавања градског зеленила кориштена је постојећа савремена механизација, и то: машинске косачице, трактори, самоходне машинске косачице, машинске тестере, возило Застава носивости до 2 т, корпа, доставно возило типа Кеди и цистерна за осоку капацитета 3.200 литара.

У току 2016. године извршена је набавка моторне косе ФР 450/П (тример) и електричног оштрача ланаца.

Служба одржавања градског зеленила радила је по плану и програму, на основу добијеног посла на тендеру, који је расписала Градска управа Бијељине.

Служба одржавања градског зеленила је у 2016. години имала сљедећу реализацију:

	Износ реализације радова на јавним зеленим површинама		Износ реализације од продаје садног материјала у производном сектору	
	Текућа година	Претходна година	Текућа година	Претходна година
Јануар	3.962,00 КМ	Нема специфик.	158,12 КМ	10,00 КМ
Фебруар	3.670,50 КМ	Нема специфик.	775,21 КМ	746,00 КМ
Март	11.580,03 КМ	22.726,50 КМ	2.337,61 КМ	1.295,00 КМ
Април	19.800,98 КМ	24.576,10 КМ	1.627,78 КМ	1.040,50 КМ
Мај	20.177,73 КМ	31.619,84 КМ	2.557,95 КМ	1.196,10 КМ
Јун	22.114,26 КМ	24.597,06 КМ	1.343,68 КМ	578,00 КМ
Јул	20.048,79 КМ	19.040,90 КМ	1.337,27 КМ	93,00 КМ
Август	16.266,46 КМ	10.731,76 КМ	822,73 КМ	40,00 КМ
Септембар	14.642,67 КМ	7.854,00 КМ	801,45 КМ	479,50 КМ
Октобар	13.213,00 КМ	16.267,35 КМ	1.013,67 КМ	448,00 КМ
Новембар	20.512,10 КМ	16.519,34 КМ	2.617,95 КМ	373,00 КМ
Децембар	22.915,00 КМ	26.432,00 КМ	230,77 КМ	177,00 КМ
УКУПНО	188.903,52 КМ	200.364,85 КМ	15.624,19 КМ	6.476,10 КМ

С обзиром на тренутни капацитет постојећих стакленика, пластеника, леја, обрадивог земљишта, машина за обраду и броја запослених радника, могуће је и увећати обим производње, али је највећи проблем пласман производа на тржиште.

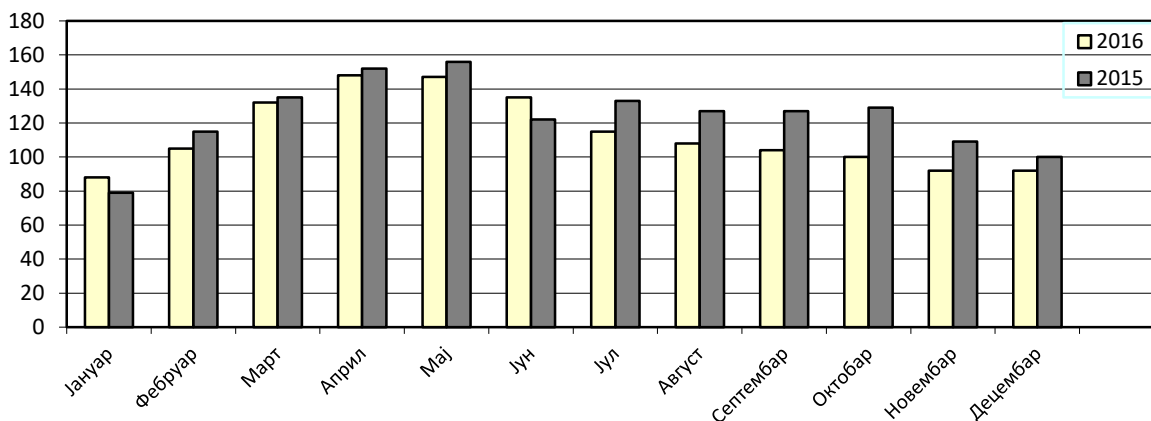
3. Служба пијачних услуга

Пијаца је организовано и уређено мјесто на коме се на уобичајан начин обавља трговина на мало пољопривредним, прехранбеним и другим производима између продавца и купца. На пијаци се трговина обавља на продајним столовима. Спровођење пијачног реда је обавеза свих запослених, посебно радника на радном мјесту – редари пијаце. У спровођењу реда дужни су сарађивати са надлежним инспекцијским службама и радницима ЦЈБ Бијељина, везано за евентуалне проблеме око рада и унутрашњег реда у пијацама. Предузеће је дужно да пијачне тезге постави и распореди на начин којим се обезбијеђује функционалност и естетски изглед пијаце и омогућује купцима несметана куповина.

Зелена пијаца располаже са 303 пијачна стола, а од тога се у централној улици налази 48 столова. Овај број столова задовољава све потребе корисника услуга зелене пијаце. На “Малом буваку” у Улици 27. марта, налази се 33 стола. Наплата дневне плацарине се врши искључиво уторком и петком.

Од 1. децембра 2015. године, на основу Одлуке Скупштине Града Бијељине, број 01-022-84/15, АД “Комуналац” Бијељина је додијељена на располагање јавна пијаца у Дворовима, Карађорђева бб.

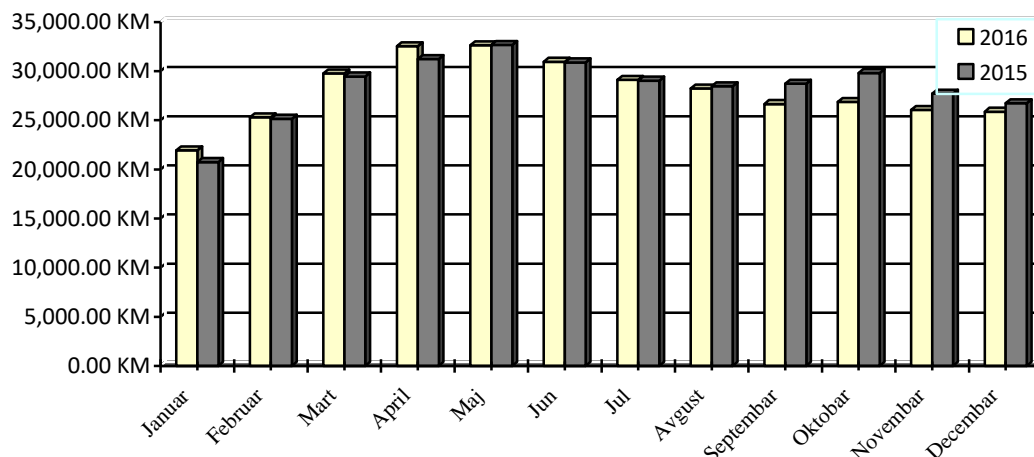
На графикону број 6, упоредно је приказан број закупљених столова у 2016. години у односу на 2015. годину.

Графикон број 6-Преглед закупљених столова по основу Уговора о закупу

У 2016. години приход Службе пијачних услуга, који се остварује по основу дневног и мјесечног закупа столова у зеленој пијаци, остварен је у износу од 287.034 КМ и исти је смањен у односу на 2015. годину за 1,54%, у којој је остварен приход од 291.532 КМ.

На графикону број 7 приказана је реализација прихода од мјесечног и дневног закупа столова у зеленој пијаци у 2016. години у односу на 2015. годину.

Графикон број 7-Остварење прихода од закупа столова у зеленој пијаци

СЕКТОР ЕКОНОМСКО - ФИНАНСИЈСКИХ, ПРАВНИХ И ОПШТИХ ПОСЛОВА

1. Служба за правне, кадровске и опште послове

У периоду од 01.01. - 31.12.2016. године у Служби за правне, кадровске и опште послове било је запослено 8 радника.

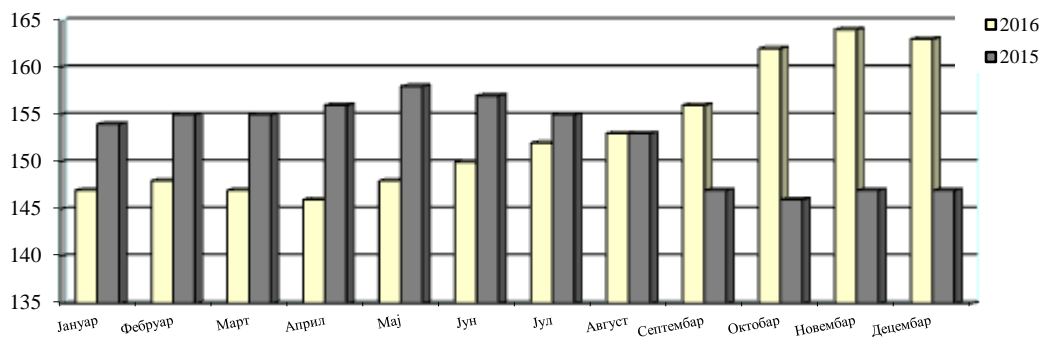
У сарадњи са Службом економско - финансијских послова, Служба за правне, кадровске и опште послове интензивно ради на побољшању наплате потраживања, како од физичких тако и од правних лица.

Ова Служба свакодневно је поступала по судским предметима, израђивала поднеске, заступала Друштво пред судовима на рочиштима у парничним, извршним и прекршајним поступцима.

Као стручна Служба Друштва, обављала је и послове стручне помоћи органима Друштва (Скупштина, Надзорни одбор, Одбор за ревизију, Управа), пратећи записнички њихов рад и израђујући донесене одлуке наведених органа.

Такође је активно учествовала у пословима јавних набавки, сачињавању разних уговора и других аката за потребе Друштва.

Акционарско друштво „Комуналац“ Бијељина је у протеклом периоду обављало регистровану дјелатност комуналних услуга са просјечно 153 запослена радника, док је просјек у 2015. години био 152 радника. На почетку 2016. године у радном односу се налазило 147 радника. У току године, у складу са указаним потребама, повремено су ангажовани одређени радници, тако да је на крају године у радном односу евидентирано 163 радника.

Графикон број 8-Запослени радници у 2016. и 2015. години

У табели број 7 приказана је структура запослених са стварном стручном спремом, на дан 31.12.2016. године.

Стручна спрема	НК	ПК	КВ	ВКВ	ССС	ВШ С	ВСС	Укупно
Број запослених	42	4	54	6	30	4	23	163

Табела број 7- Структура запослених на дан 31.12.2016. године

2. Служба исхране радника

У оквиру Службе запослено је два радника куvara и један помоћни радник у кухињи, који су вршили спремање топлих obroка за све раднике. За период од 01.01.-31.12.2016. године припремљено је укупно 31.734 obroка, са мјесечним просјеком од 2.645 obroка. Од просјечно 153 запослена радника за дванаест мјесеци 2016. године, просјечно 123 радника, односно 80,39% од укупног броја радника је користило услуге ресторана, док је осталих 19,61% било одсутно са посла из оправданих разлога, као што су: годишњи одмори, вјерски празници, боловања, изостанци и слично. Укупан трошак спремања топлoг obroка, укључујући све директне и индиректне трошкове за дванаест мјесеци 2016. године износи 111.485,98 КМ, односно просјечно за мјесец дана 9.290,50 КМ, тако да је просјечна цијена једног топлoг obroка по запосленом, утврђена на основу просјека за дванаест мјесеци 3,51 КМ. Просјечна цијена једног топлoг obroка за 2015. годину износила је 3,16 КМ. Рекапитулација директних и индиректних трошкова топлoг obroка сачињава се на посебном обрасцу, који је сачињен у складу са одредбама члана 2. Закона о измјенама и допунама закона о порезу на доходак (Службени гласник Републике Српске, број 71/10) – на снази до 31.08.2015. године и одредбама члана 8. став 1. тачка 11. Закона о порезу на доходак (Службени гласник Републике Српске, број 60/15) – на снази од 01.09.2015. године.

3. Служба за финансијске и рачуноводствене послове

3.1 Приходи

У периоду од 01.01. - 31.12.2016. године, АД „Комуналац“ Бијељина остварило је укупан приход од 4.708.268 КМ.

У оквиру **остварених пословних прихода** текуће године, који су остварени у укупном износу од 4.374.171 КМ, евидентирани су следећи приходи:

- Приходи од продаје робе у Републици Српској у износу од 11.886 КМ;
- Приходи од продаје учинака повезаним правним лицима у износу од 625.045 КМ;
- Приходи од продаје учинака на домаћем тржишту у износу од 3.006.278 КМ;
- Повећање вриједности залиха учинака у износу од 4.944 КМ и
- Остали пословни приходи у износу од 726.018 КМ.

У оквиру **финансијских прихода** текуће године, који су остварени у укупном износу од 243.408 КМ, евидентирани су следећи приходи:

- Финансијски приходи од повезаних правних лица у износу од 144.689 КМ;
- Приходи од камата у износу од 98.674 КМ и
- Остали финансијски приходи у износу од 45 КМ.

У оквиру **осталих прихода** текуће године, који су остварени у укупном износу од 89.487 КМ, евидентирани су следећи приходи:

- Наплаћена отписана потраживања у износу од 54.073 КМ и
- Приходи од смањења обавеза, укидања неискоришћених дугорочних резервисања и остали непоменути приходи у износу од 35.414 КМ.

У оквиру **прихода од усклађивања вриједности имовине** текуће године, који су остварени у укупном износу од 1.202 КМ, евидентирани су приходи од усклађивања вриједности остале имовине, који се односе на приходе од усклађивања вриједности потраживања од купаца.

У табели 21 дат је преглед остварених прихода текуће године, са упоредним показатељима у односу на остварење претходне године и у односу на планиране приходе текуће године.

РБ	Конто	Назив конта	Остварење претходне године	План за 2016. годину	Остварење текуће године	Инд. 6/4	Инд. 6/5	% учешће у ук.прих.	Разлика остварења (6-4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	60103	Приход од продаје конт.	13.760,67	15.000,00	11.885,68	86	79	0,25%	-1.874,99
	601	Приходи од продаје робе у Р. Српској	13.760,67	15.000,00	11.885,68	86	79	0,25%	-1.874,99
2	60303	Приход од пр. конт.-БД	598,29	0,00	0,00	0	-	0,00%	-598,29
	603	Приходи од пр.робе-БД	598,29	0,00	0,00	0	-	0,00%	-598,29

3	61010	Пр.од усл.јавне хиг.-БН	291.691,96	320.000,00	328.628,38	113	103	6,98%	36.936,42
4	61011	Приход од усл.одв.отп.-т.	13.952,37	13.593,00	12.010,50	86	88	0,26%	-1.941,87
5	61012	Пр.од услуга одв.отпада	11.890,53	10.000,00	13.745,18	116	137	0,29%	1.854,65
6	61013	Приход од усл.зимске сл.	15.283,60	18.000,00	14.737,40	96	82	0,31%	-546,20
7	61014	Приход од усл.град. зел.	200.364,99	185.000,00	188.903,52	94	102	4,01%	-11.461,47
8	61018	Пр. од усл.ППЛ-пр. ул.	0,00	0,00	29.913,98	-	-	0,64%	29.913,98
9	61019	Пр.од усл.јавне хиг.-Јања	33.716,36	33.000,00	37.105,84	110	112	0,79%	3.389,48
610	Приход од пр. учинака пов. правним лицима		566.899,81	579.593,00	625.044,80	110	108	13,28%	58.144,99
10	61106	Приход од расадника	5.419,75	7.000,00	15.624,19	288	223	0,33%	10.204,44
11	61121	Приход одв.отпада грађ.	1.961.936,03	2.000.000,00	2.022.835,93	103	101	42,96%	60.899,90
12	61122	Одвоз отпада правн.субј.	764.642,44	775.000,00	790.022,49	103	102	16,78%	25.380,05
13	61123	Пр.од одвоза.чврст.отп.-д	20.609,33	25.000,00	24.187,27	117	97	0,51%	3.577,94
14	61124	Пр.од куп. из РС-гр.з.	1.046,92	0,00	4.000,00	382	-	0,08%	2.953,08
15	61125	Одржавање гробља	121.442,81	0,00	0,00	0	-	0,00%	-121.442,81
16	61126	Приход од паука	64.829,24	70.000,00	54.582,10	84	78	1,16%	-10.247,14
17	61127	Услуге фекалне цистерне	5.100,00	10.000,00	2.400,00	47	24	0,05%	-2.700,00
18	61128	Услуге цистерне за воду	730,78	1.000,00	2.712,31	371	271	0,06%	1.981,53
19	61129	Пр.од одвоза.кл.отп.-д	21.535,99	25.000,00	43.343,99	201	173	0,92%	21.808,00
611	Приход од продаје учинака у РС		2.967.293,29	2.913.000,00	2.959.708,28	100	102	62,86%	-7.585,01
20	61206	Приход од расадника	115,38	200,00	0,00	0	0	0,00%	-115,38
21	61222	Одвоз отпада правн.субј.	33.018,15	34.000,00	31.315,98	95	92	0,67%	-1.702,17
22	61223	Пр.од одвоза.чврст.отп.-д	3.788,18	4.000,00	3.485,93	92	87	0,07%	-302,25
23	61227	Услуге фекалне цистерне	2.400,00	3.000,00	900,00	38	30	0,02%	-1.500,00
24	61229	Пр.од одвоза.кл.отп.-д	3.767,39	4.000,00	0,00	0	0	0,00%	-3.767,39
612	Приход од пр. учинака у Федерацији БиХ		43.089,10	45.200,00	35.701,91	83	79	0,76%	-7.387,19
25	61322	Одвоз отпада правн.субј.	8.643,02	9.000,00	10.164,67	118	113	0,22%	1.521,65
26	61323	Пр.од одвоза.чврст.отп.-д	408,93	400,00	673,51	165	168	0,01%	264,58
27	61326	Пр.од вр.усл. БД-паук	0,00	200,00	30,00	-	15	0,00%	30,00
613	Приход од продаје учинака у БД БиХ		9.051,95	9.600,00	10.868,18	120	113	0,23%	1.816,23
28	63000	Повећање вријед.залиха	9.251,78	8.000,00	4.944,09	53	62	0,11%	-4.307,69
630	Повећање вриједности залихе учинака		9.251,78	8.000,00	4.944,09	53	62	0,11%	-4.307,69
29	65100	Пр.од закупнина земљ.	25.125,60	30.000,00	25.485,59	101	85	0,54%	359,99
30	65101	Пр.од зак.земљ.-гробље	61.904,16	0,00	0,00	0	-	0,00%	-61.904,16
31	65110	Приход од закупнина	337.032,45	340.000,00	363.151,75	108	107	7,71%	26.119,30
32	65130	Пр.од закупа ст.у пијаци	238.713,25	250.000,00	232.426,36	97	93	4,94%	-6.286,89
33	65131	Пр.од закупа-дн.зак.ст.	48.038,46	50.000,00	49.939,33	104	100	1,06%	1.900,87

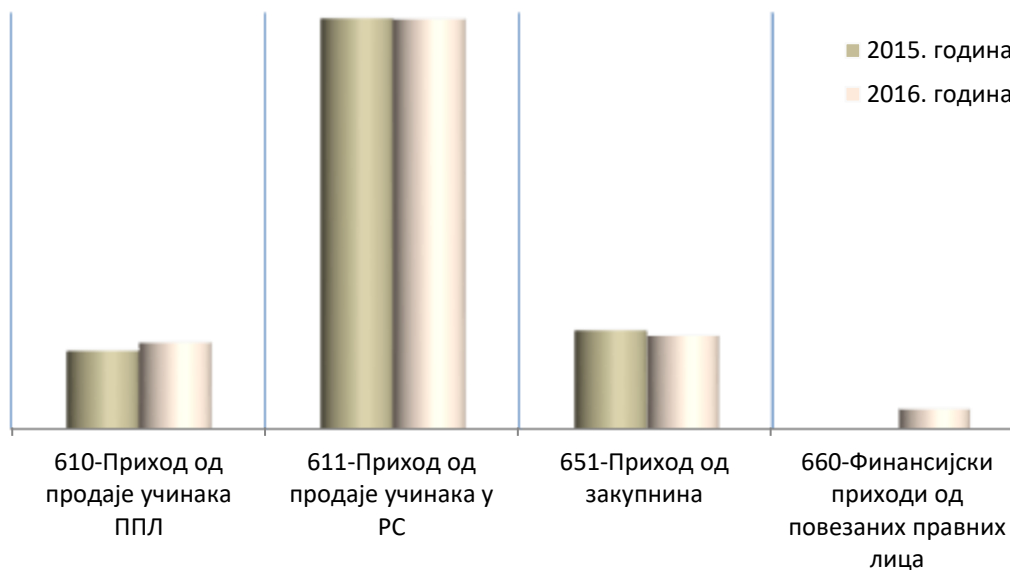

34	65132	Пр.од закупа ст.-мали.б.	4.780,35	5.000,00	4.668,40	98	93	0,10%	-111,95
	651	Приходи од закупнина	715.594,27	675.000,00	675.671,43	94	100	14,35%	-39.922,84
35	65210	Пр. од донација-ППЛ	34.218,24	34.218,00	27.674,60	81	81	0,59%	-6.543,64
	652	Приходи од донација	34.218,24	34.218,00	27.674,60	81	81	0,59%	-6.543,64
36	65510	Приходи из фондова	292,59	0,00	0,00	0	-	0,00%	-292,59
37	65540	Пр. од поклона и пом.	200.000,00	0,00	0,00	0	-	0,00%	-200.000,00
38	65590	Ост.пр.из др. намј.изв.	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00%	0,00
	655	Приходи из намјенских извора финансирања	200.292,59	0,00	0,00	0	-	0,00%	-200.292,59
39	65903	Пр.од продаје папира	19.416,84	22.000,00	18.360,61	95	83	0,39%	-1.056,23
40	65904	Пр.од продаје најлона	5.451,52	6.500,00	4.059,69	74	62	0,09%	-1.391,83
41	65905	Приходи од гријања	291,74	200,00	251,50	86	126	0,01%	-40,24
42	65990	Остали посл. приходи	1.490,47	2.000,00	0,00	0	0	0,00%	-1.490,47
	659	Остали пословни приходи по другим основама	26.650,57	30.700,00	22.671,80	85	74	0,48%	-3.978,77
43	66010	Пр.од камата од ППЛ	0,00	0,00	144.689,17	-	-	3,07%	144.689,17
	660	Финанс.приходи од ППЛ	0,00	0,00	144.689,17	-	-	3,07%	144.689,17
44	66130	Зат.камате у земљи-ПЛ	0,00	0,00	19.917,54	-	-	0,42%	19.917,54
45	66131	Зат.камате у земљи-ФЛ	0,00	0,00	66.322,14	-	-	1,41%	66.322,14
46	66190	Остале камате	1.213,88	10.000,00	12.434,79	1024	124	0,26%	11.220,91
	661	Приходи од камата	1.213,88	10.000,00	98.674,47	8129	987	2,10%	97.460,59
47	66991	Остали финансијски пр.	121,51	100,00	45,00	37	45	0,00%	-76,51
	669	Остали финансијски приходи	121,51	100,00	45,00	37	45	0,00%	-76,51
48	67710	Пр.од напл.отп.потр.нд.о.	19.501,10	25.000,00	18.644,35	96	75	0,40%	-856,75
49	67711	Пр.од напл.отп.потр.дом.	22.951,57	25.000,00	31.928,15	139	128	0,68%	8.976,58
50	67720	Пр.од напл.потр.ППЛ-д.	5.000,00	10.000,00	3.500,00	70	35	0,07%	-1.500,00
	677	Наплаћена отписана потраживања	47.452,67	60.000,00	54.072,50	114	90	1,15%	6.619,83
51	67910	Приходи од отп.обавеза	269,46	0,00	255,98	95	-	0,01%	-13,48
52	67990	Остали непоменути пр.	22.983,44	50.000,00	35.157,97	153	70	0,75%	12.174,53
	679	Приходи од смањења обавеза, укидања ...	23.252,90	50.000,00	35.413,95	152	71	0,75%	12.161,05
53	68900	Пр.од усклађивања потр.	4.433,85	0,00	1.201,93	27	-	0,03%	-3.231,92
	689	Приходи од усклађивања вриједности остале имовине	4.433,85	0,00	1.201,93	27	-	0,03%	-3.231,92
УКУПНО			4.663.175,37	4.430.411,00	4.708.267,79	101	106	100,00%	45.092,42

Табела 21 – Остварени приходи

Упоредни приказ остварених прихода текуће године и остварених прихода претходне године, чије је појединачно учешће у укупним приходима текуће године веће од 3%, дат је на графикану 1.

Графикон 1 – Остварени приходи у 2016. години у односу на остварење 2015. године

Укупни приходи текуће године већи су за 1%, односно за 45.092,42 КМ у односу на остварење претходне године.

Пословни приходи у 2016. години износе 4.374.171 КМ, што је за 212.530 КМ мање у односу на остварење из 2015. године.

Приходи од услуга јавне хигијене се остварују по основу извршених услуга јавне хигијене за Град Бијељину. Наведени приходи текуће године износе 328.628,38 КМ, те су у односу на остварење из претходне године увећани за 36.936,42 КМ, односно процентуално повећање прихода износи 13%. Приходи од услуга јавне хигијене у укупним приходима Друштва учествују са 6,98%.

Повећање пословних прихода у 2016. години, у односу на исте из 2015. године, примјетно је на **приходима од одвоза комуналног отпада физичким лицима**, који су повећани због већег броја корисника услуга одвоза отпада. Наведени приходи су већи за 3%, односно за 60.899,90 КМ у односу на остварење из 2015. године. Приходи од одвоза отпада физичким лицима, учествују са 42,96% у укупним приходима, те захтјевају посебну анализу са приједлогом мјера, помоћу којих би се успоставила што прецизнија евиденција корисника услуга и утврдила економски оправдана цијена одвоза комуналног отпада.

Приход од одвоза комуналног отпада правним субјектима у земљи (РС, ФБиХ и БДБиХ), у 2016. години остварен је у износу од 831.503,14 КМ, што је за 25.199,53 КМ више у односу на остварење претходне године. Процентуално учешће прихода од одвоза отпада правним субјектима у земљи у укупним приходима је 17,66%. Наведени приходи, заједно са приходима од одвоза комуналног отпада физичким лицима, чине 60,62% укупних прихода Друштва.

Приход од услуга одвоза клаоничког отпада на депонију се остварују по основу префактурисаних трошкова депоновања клаоничког отпада. Наведени приходи су у текућој години остварени у износу од 43.343,99 КМ, што је за 21.808,00 КМ више у односу на остварење претходне године.

Значајно повећање прихода текуће године, у односу на претходну годину, евидентирано је на **приходима од закупа локала**, који су већи за 8%, односно за 26.119,30 КМ.

На сљедећим приходима приказано је значајно смањење остварења у 2016. години у односу на 2015. годину:

- **приходи од услуга градског зеленила** се остварују по основу извршених услуга одржавања градског зеленила, добијених на тендеру расписаном од стране Града Бијељине. Наведени приход је у текућој години мањи за 11.461,47 КМ у односу на остварење претходне године;
- **приход од услуга специјалног возила за превоз непрописно паркираних возила („паук“)**, остварен је у текућој години у износу од 54.612,10 КМ, док је у претходној години остварен у износу од 64.829,24 КМ. Остварени приходи од услуга „паука“ у текућој години нижи су за 16%, односно за 10.217,14 КМ у односу на приходе остварене у претходној години. Број превезених возила у периоду од 01.01.- 31.12.2016. године, мањи је за 342 возила у односу на исти период 2015. године;
- **приход од мјесечног закупа столова у „зеленој пијаци“**, у 2016. години су остварени у износу од 232.426,36 КМ, што је за 6.286,89 КМ мање од остварења из 2015. године;

Финансијски приходи, остварени су у текућој години у износу од 243.408 КМ, што је за 242.073 КМ више у односу на остварење претходне године. Финансијски приходи су значајно повећани због већих прихода од затезних камата од повезаних правних лица, које су у текућој години веће за 144.689 КМ у односу на претходну годину, те због већих прихода од камата (затезне и остале камате), који су у 2016. години увећани за 97.460,59 КМ у односу на претходну годину.

Остали приходи у 2016. години већи су за износ од 18.782 КМ, процентуално за 26,56% у односу на исте из 2015. године, првенствено због већих прихода од наплаћених отписаних потраживања. Наведени приход је настао по основу судских извршења над правним и физичким лицима, која нису измирила или не измирују своје обавезе према АД „Комуналац“ Бијељина .

Приходи од усклађивања вриједности имовине у 2016. години евидентирани су у износу од 1.202 КМ, а односе се на приходе од усклађивања вриједности потраживања од физичких лица, који су настали по основу смањења износа потраживања од купаца, за потраживања преко три године, у текућој години у односу на претходну годину. Наведена потраживања су у претходној години била евидентирана у оквиру одговарајућег аналитичког конта трошка и у оквиру аналитичког конта исправке потраживања од купаца по рочности.

3.2 Расходи

Укупни расходи Друштва, за период од 01.01. - 31.12.2016. године, износе 5.015.553 КМ и у односу на 2015. годину су већи за 8% односно за 353.865,05 КМ.

У оквиру **остварених пословних расхода** текуће године, који су евидентирани у укупном износу од 4.486.308 КМ, исказани су сљедећи расходи:

- Набавна вриједност продате робе у износу од 7.166 КМ;
- Трошкови материјала у износу од 467.461 КМ;
- Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи у износу од 2.393.459 КМ;
- Трошкови производних услуга у износу од 1.179.381 КМ;
- Трошкови амортизације и резервисања у износу од 242.725 КМ;
- Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса) у износу 170.713 КМ;
- Трошкови пореза у износу од 20.967 КМ и
- Трошкови доприноса у износу од 4.436 КМ.

У оквиру **финансијских расхода** текуће године, који су остварени у укупном износу од 163.933 КМ, евидентирани су сљедећи расходи:

- Финансијски расходи по основу односа повезаних правних лица у износу од 163.435 КМ и
- Расходи камата у износу од 498 КМ.

У оквиру **осталих расхода** текуће године, који су остварени у укупном износу од 360.668 КМ, евидентирани су сљедећи расходи:

- Губици по основу продаје и расходовања нематеријалних средстава, некретнина, постројења и опреме у износу од 1.529 КМ и
- Расходи по основу исправке вриједности и отписа потраживања у износу од 355.851 КМ.

У оквиру **расхода по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година**, евидентирани су расходи за јануар 2016. године у износу од 4.644 КМ, који су настали по пресуди из 2014. године, гдје се сваког мјесеца Поштама Српске уплаћује износ од 4.644,08 КМ, почев од 01.04.2015. године.

У табели 22 дат је преглед остварених расхода текуће године, са упоредним показатељима у односу на остварење претходне године и у односу на планиране расходе текуће године.

РБ	Конто	Назив конта	Остварење претходне године	План за период 01.01.- 31.12.2016.	Остварење текуће године	Инд. 6/4	Инд. 6/5	% учешће у укупним расходима (план)	Разлика остварења (6-4)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	50100	Наб.вр.прод.робе на мало	1.210,39	1.500,00	3.084,20	255	206	0,06%	1.873,81
2	50101	Наб.вр.пр.робе-без фактура	8.758,05	10.000,00	3.442,51	39	34	0,07%	-5.315,54
3	50102	Наб.вр.пр.робе-по факт.	308,95	500,00	639,75	207	128	0,01%	330,80
	501	Набавна вриједност	10.277,39	12.000,00	7.166,46	70	60	0,14%	-3.110,93

продате робе									
4	51100	Трошкови сировина и матер.	80.256,47	35.000,00	83.702,38	104	239	1,67%	3.445,91
	511	Трошкови материјала за израду	80.256,47	35.000,00	83.702,38	104	239	1,67%	3.445,91
5	51210	Отпис ауто гума	19.885,52	20.000,00	17.675,36	89	88	0,35%	-2.210,16
6	51220	Отпис ХТЗ опреме	39.438,82	25.000,00	43.793,54	111	175	0,87%	4.354,72
7	51240	Трошкови рез. дијелова	59.340,94	55.000,00	51.604,99	87	94	1,03%	-7.735,95
8	51250	Трошкови канц. материјала	12.060,06	12.000,00	14.234,30	118	119	0,28%	2.174,24
	512	Трошкови режијског материјала	130.725,34	112.000,00	127.308,19	97	114	2,54%	-3.417,15
9	51300	Тр.нафт.деривата-дизел Е4	239.596,23	250.000,00	192.465,09	80	77	3,84%	-47.131,14
10	51301	Тр.нафт.деривата-дизел Е5	0,00	0,00	11.691,35	-	-	0,23%	11.691,35
11	51302	Тр.нафт.деривата -бензин	0,00	0,00	3.122,98	-	-	0,06%	3.122,98
12	51303	Тр.нафт.деривата -аутогас	0,00	0,00	396,10	-	-	0,01%	396,10
13	51304	Тр.нафт.деривата (мазива)	15.487,97	20.000,00	12.644,97	82	63	0,25%	-2.843,00
14	51330	Трошкови ел. енергије	22.577,72	25.000,00	26.719,11	118	107	0,53%	4.141,39
15	51370	Трошкови воде	8.426,74	10.000,00	9.411,30	112	94	0,19%	984,56
	513	Трошкови горива и енергије	286.088,66	305.000,00	256.450,90	90	84	5,11%	-29.637,76
16	52000	Трошкови бруто зараде	2.085.251,14	2.050.000,00	2.064.390,48	99	101	41,16%	-20.860,66
	520	Трошкови бруто зарада	2.085.251,14	2.050.000,00	2.064.390,48	99	101	41,16%	-20.860,66
17	52210	Тр.бр.накн.чл.Надз.одб.	29.850,60	29.000,00	29.850,60	100	103	0,60%	0,00
	522	Тр.бр.нак.чл.НО и Упр.од	29.850,60	29.000,00	29.850,60	100	103	0,60%	0,00
18	52300	Тр.бр.накн.чл.Одб.за рев.	23.218,50	24.000,00	22.484,23	97	94	0,45%	-734,27
	523	Трошкови бр.накнада чл.одб.за ревизију, ком.	23.218,50	24.000,00	22.484,23	97	94	0,45%	-734,27
19	52420	Награде запосленим	0,00	0,00	1.050,00	-	-	0,02%	1.050,00
20	52430	Помоћ запосл.у скл.са пр.	5.825,00	5.000,00	7.487,00	129	150	0,15%	1.662,00
	524	Тр.отпр., награда и помоћи у скл са пропис.	5.825,00	5.000,00	8.537,00	147	171	0,17%	2.712,00
21	52500	Тр.дневница на служб.путу	3.721,00	4.000,00	3.997,24	107	100	0,08%	276,24
22	52510	Тр.смј.и исх.на служб.путу	2.193,02	2.500,00	2.955,93	135	118	0,06%	762,91
23	52520	Тр.превоза на служб.путу	566,60	600,00	751,42	133	125	0,01%	184,82
24	52530	Накн.за коришћ.сопств.воз.	0,00	0,00	1.987,40	-	-	0,04%	1.987,40
25	52540	Ост. тр.на службеном путу	0,00	0,00	16,00	-	-	0,00%	16,00
	525	Трошкови запослених на службеном путу	6.480,62	7.100,00	9.707,99	150	137	0,19%	3.227,37
26	52900	Накн.тр.за превоз радника	47.573,82	48.000,00	52.425,12	110	109	1,05%	4.851,30
27	52990	Ост.накн.тр.запосл.(регрес)	127.382,30	120.000,00	125.558,05	99	105	2,50%	-1.824,25
28	52991	Ост.накн.тр.запосл.(Божић)	15.400,00	15.500,00	14.400,00	94	93	0,29%	-1.000,00
29	52992	Ост.накн.тр.зап.(топл.оброк)	64.275,22	65.000,00	66.105,98	103	102	1,32%	1.830,76
	529	Трошкови бруто осталих личних расхода	254.631,34	248.500,00	258.489,15	102	104	5,15%	3.857,81
30	53130	Трошкови ПТТ услуга	19.612,59	30.000,00	25.908,33	132	86	0,52%	6.295,74
31	53131	Тр.ПТТ услуга-гот.пл.	2.224,00	2.000,00	3.579,10	161	179	0,07%	1.355,10
32	53150	Тр.интернет услуга и	1.481,53	22.000,00	1.648,89	111	7	0,03%	167,36

б.прен.									
531	Трошкови транспортних услуга		23.318,12	54.000,00	31.136,32	134	58	0,62%	7.818,20
33	53200	Тр.усл.на тек.одр.ст.мат.ср.	26.197,57	25.000,00	56.631,05	216	227	1,13%	30.433,48
532	Трошкови услуга одржавања		26.197,57	25.000,00	56.631,05	216	227	1,13%	30.433,48
34	53390	Трошкови осталих закупа	3.444,10	4.000,00	4.185,00	122	105	0,08%	740,90
533	Трошкови закупа		3.444,10	4.000,00	4.185,00	122	105	0,08%	740,90
35	53500	Тр.огласа у новинама,ТВ	7.603,00	8.000,00	31.290,00	412	391	0,62%	23.687,00
36	53520	Трошкови ул.у пр.са ПП	6.358,95	6.000,00	5.198,31	82	87	0,10%	-1.160,64
37	53590	Остали тр.за рекламу и пр.	0,00	1.000,00	2.199,60	-	220	0,04%	2.199,60
535	Трошкови рекламе и пропаганде		13.961,95	15.000,00	38.687,91	277	258	0,77%	24.725,96
38	53920	Трошкови за усл.зашт.на р.	11.254,83	11.000,00	10.853,76	96	99	0,22%	-401,07
39	53960	Привр.и повремени послови	69.266,95	55.000,00	74.676,21	108	136	1,49%	5.409,26
40	53981	Тр.депоновања-отп.воде	5.723,60	7.000,00	1.208,00	21	17	0,02%	-4.515,60
41	53982	Тр.депоновања-кл.отпад	25.303,40	23.000,00	45.158,00	178	196	0,90%	19.854,60
42	53983	Тр.депоновања-чврсти отп.	841.476,77	850.000,00	888.004,92	106	104	17,71%	46.528,15
43	53990	Трошкови ост.произв.усл.	38.402,60	35.000,00	28.840,08	75	82	0,58%	-9.562,52
539	Трошкови осталих услуга		991.428,15	981.000,00	1.048.740,97	106	107	20,91%	57.312,82
44	54000	Трошкови амортизације-ПО	308.505,30	250.000,00	212.690,66	69	85	4,24%	-95.814,64
45	54020	Трошкови аморт.-процјена	0,00	0,00	24.389,89	-	-	0,49%	24.389,89
540	Трошкови амортизације		308.505,30	250.000,00	237.080,55	77	95	4,73%	-71.424,75
46	54140	Тр.рез. за отпремнине	20.984,19	15.000,00	5.643,54	27	38	0,11%	-15.340,65
541	Трошкови резервисања		20.984,19	15.000,00	5.643,54	27	38	0,11%	-15.340,65
47	55010	Тр.ревизије финанс.извј.	4.700,00	4.700,00	4.700,00	100	100	0,09%	0,00
48	55020	Тр.адвокатских услуга	29.235,70	10.000,00	4.675,00	16	47	0,09%	-24.560,70
49	55030	Тр.здравствених услуга	5.340,50	5.000,00	10.072,31	189	201	0,20%	4.731,81
50	55040	Тр.стр.образовања запосл.	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00%	0,00
51	55050	Тр.стр.усавршања-семинари	2.929,17	2.000,00	1.501,65	51	75	0,03%	-1.427,52
52	55060	Тр.измјена на пост.прогр.	3.600,00	3.600,00	3.600,00	100	100	0,07%	0,00
53	55090	Остале непроизводне усл.	15.390,00	10.000,00	10.057,82	65	101	0,20%	-5.332,18
550	Трошкови непроизводних услуга		61.195,37	35.300,00	34.606,78	57	98	0,69%	-26.588,59
54	55100	Тр.репр.у посл.прост.	3.182,41	3.000,00	9.710,48	305	324	0,19%	6.528,07
55	55120	Тр.угоститељских услуга	11.020,68	15.000,00	8.776,55	80	59	0,17%	-2.244,13
56	55130	Тр.прен.и исхр.посл.партн.	0,00	0,00	200,00	-	-	0,00%	200,00
57	55150	Трошкови за поклоне	3.505,00	2.000,00	2.168,81	62	108	0,04%	-1.336,19
58	55190	Остали тр.репрезентације	2.369,62	4.000,00	3.457,69	146	86	0,07%	1.088,07
551	Трошкови репрезентације		20.077,71	24.000,00	24.313,53	121	101	0,48%	4.235,82
59	55200	Пр.осиг.некр.,постр.и опр.	2.241,11	2.500,00	2.588,52	116	104	0,05%	347,41
60	55260	Пр.за обавезно осиг.лица	10.662,60	12.000,00	8.656,80	81	72	0,17%	-2.005,80
552	Трошкови премија осигурања		12.903,71	14.500,00	11.245,32	87	78	0,22%	-1.658,39
61	55300	Тр.пл.промета-Павл.банка	1.725,78	2.000,00	1.604,29	93	80	0,03%	-121,49

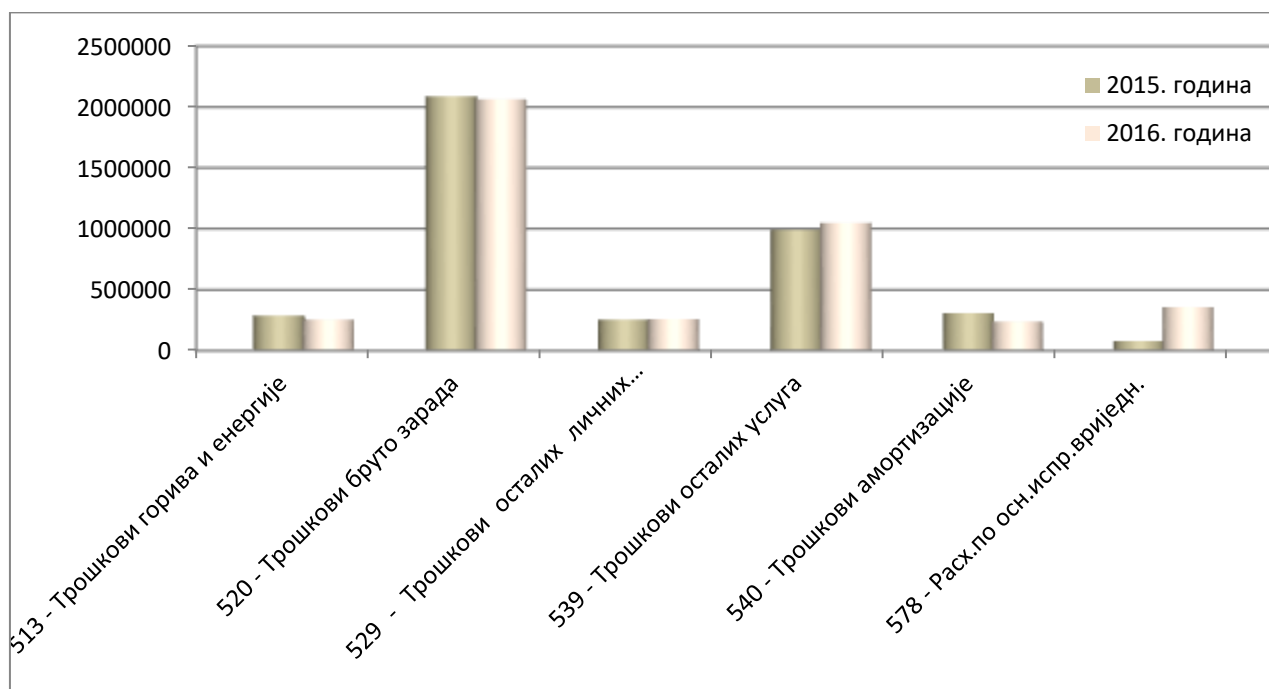
62	55301	Тр.пл.промета-Сбербанка	1.930,70	2.000,00	2.526,90	131	126	0,05%	596,20
63	55302	Тр.пл.промета-Нова банка	1.565,10	1.700,00	1.377,50	88	81	0,03%	-187,60
64	55303	Тр.пл.промета-Комерц.б.	355,60	400,00	438,10	123	110	0,01%	82,50
65	55305	Тр.пл.промета-Бобар б.	15,40	0,00	0,00	-	-	0,00%	-15,40
66	55306	Тр.пл.промета-НЛБ РБ	412,80	500,00	127,90	31	26	0,00%	-284,90
67	55310	Тр.пл.промета-гаранције	2.700,35	2.500,00	1.611,35	60	64	0,03%	-1.089,00
	553	Трошкови платног промета	8.705,73	9.100,00	7.686,04	88	84	0,15%	-1.019,69
68	55420	Чланарине.пословним удр.	900,00	900,00	400,00	44	44	0,01%	-500,00
	554	Трошкови чланарина	900,00	900,00	400,00	44	44	0,01%	-500,00
69	55500	Порез на имовину	7.820,50	8.000,00	7.140,28	91	89	0,14%	-680,22
70	55510	Накнада за о.к.д. шума	3.264,22	3.000,00	3.295,79	101	110	0,07%	31,57
71	55520	Накнада за против пож.з.	1.836,45	1.700,00	1.749,67	95	103	0,03%	-86,78
72	55540	Накнада за воде	1.836,00	2.000,00	1.836,00	100	92	0,04%	0,00
73	55570	Комунална и реп. таксе	1.150,00	1.150,00	1.150,00	100	100	0,02%	0,00
74	55571	Комунална накнада-опш.	5.528,28	5.500,00	5.794,98	105	105	0,12%	266,70
	555	Трошкови пореза	21.435,45	21.350,00	20.966,72	98	98	0,42%	-468,73
75	55600	Допр.за проф.рех.инвалида	4.465,25	4.500,00	4.436,37	99	99	0,09%	-28,88
76	55630	Допринос за солидарност	21.060,00	0,00	0,00	-	-	0,00%	-21.060,00
77	55691	Ост.доп.на тер.тр.-волонт.	1.734,75	0,00	0,00	-	-	0,00%	-1.734,75
	556	Трошкови доприноса	27.260,00	4.500,00	4.436,37	16	99	0,09%	-22.823,63
78	55900	Трошкови огласа у штампи	1.237,29	1.300,00	518,79	42	40	0,01%	-718,50
79	55911	РТВ такса-порез на посј.	90,00	90,00	90,00	100	100	0,00%	0,00
80	55913	Судске таксе по извр.пост.	42.654,25	30.000,00	53.671,25	126	179	1,07%	11.017,00
81	55915	Судске таксе-остале	5.307,80	5.000,00	3.714,80	70	74	0,07%	-1.593,00
82	55920	Судски тр.и тр.вјештачења	3.650,00	0,00	250,00	7	-	0,00%	-3.400,00
83	55930	Тр.претпл.на часописе и с.п.	3.330,06	3.000,00	1.365,38	41	46	0,03%	-1.964,68
84	55950	Тр.за регистрацију возила	14.079,39	30.000,00	32.851,25	233	110	0,65%	18.771,86
85	55990	Остали нематер.трошкови	36,68	1.000,00	0,00	-	-	0,00%	-36,68
	559	Остали нематеријални трошкови	70.385,47	70.390,00	92.461,47	131	131	1,84%	22.076,00
86	56000	Кamate из односа са ППЛ	0,00	0,00	163.434,53	-	-	3,26%	163.434,53
	560	Финансијски расходи	0,00	0,00	163.434,53	-	-	3,26%	163.434,53
87	56100	Расходи камата по кред.	3.784,62	3.500,00	498,24	13	14	0,01%	-3.286,38
88	56170	Кamate за небл.пл.јавне пр.	2.018,40	0,00	0,00	-	-	0,00%	-2.018,40
	561	Расходи камата	5.803,02	3.500,00	498,24	9	14	0,01%	-5.304,78
89	57020	Отпис опреме по попису	1.101,13	2.000,00	1.528,86	139	76	0,03%	427,73
90	57080	Неотп.вр.осн.средстава	1.856,77	0,00	0,00	-	-	0,00%	-1.856,77
91	57081	ПДВ на неотп.вр.осн.ср.	316,09	0,00	0,00	-	-	0,00%	-316,09
	570	Губици по осн.прод. и рас. нем.ср.,некр.,постр.и опр.	3.273,99	2.000,00	1.528,86	47	76	0,03%	-1.745,13
92	57800	Расх.по осн.исп.вр.потраж.	50.117,36	40.000,00	191.866,92	383	480	3,83%	141.749,56
93	57810	Расх.по осн.исп.пот.ППЛ	0,00	0,00	135.757,62	-	-	2,71%	135.757,62
94	57820	Расх.по осн.дир.отп.потр.	29.853,55	20.000,00	28.226,14	95	141	0,56%	-1.627,41
	578	Расходи по основу	79.970,91	60.000,00	355.850,68	445	593	7,09%	275.879,77

испр.вриједн.и отписа потр.									
95	57900	Кало, растур, квар и лом	322,00	0,00	325,33	101	-	0,01%	3,33
96	57920	Тр.судских и друг.спорова	0,00	0,00	791,04	-	-	0,02%	791,04
97	57970	ПДВ на кало,растур,квар...	460,75	500,00	54,74	12	11	0,00%	-406,01
98	57990	Непоменути ост.расходи	12,10	1.000,00	2.116,91	-	212	0,04%	2.104,81
	579	Расх.по осн.расх.залиха матер.и робе и ост.расходи	794,85	1.500,00	3.288,02	414	219	0,07%	2.493,17
99	59100	Расходи по основу испр.гр.	48.537,66	10.000,00	4.644,08	10	46	0,09%	-43.893,58
	591	Расх.по осн.испр.грешака из ранијих година	48.537,66	10.000,00	4.644,08	10	46	0,09%	-43.893,58
УКУПНО			4.661.688,31	4.428.640,00	5.015.553,36	108	113	100,00%	353.865,05

Табела 22. Остварени расходи АД „Комуналац“ Бијељина на дан 31.12.2016. и 31.12.2015. године

Упоредни приказ остварених расхода текуће године и остварених расхода претходне године, чије је појединачно учешће у укупним расходима текуће године веће од 4%, дат је на графикону 2.

Графикон 2- Остварени расходи 2015. и 2016. године, чије учешће у укупним расходима прелази 4%.

Пословни расходи у 2016. години мањи су за 0,82%, односно за 36.999 КМ у односу на остварење из 2015. године.

У структури пословних расхода текуће године највеће повећање евидентно је на следећим трошковима:

- **Трошкови материјала за израду учинака (конто 511)**, у текућој години су увећани за 3.445,91 КМ у односу на претходну годину. Трошкови материјала за израду учинака, у укупним расходима Друштва, имају учешће од 1,67%;
 - **Трошкови отпремнина, награда и помоћи у складу са прописима о раду (конто 524)**, су у 2016. години већи за 2.712,00 КМ, односно за 47% у односу на 2015. годину, првенствено због већег издвајања на име помоћи запосленим у складу са прописима о раду;
 - **Трошкови запослених на службеном путу (конто 525)**, у текућој години су остварени у износу од 9.707,99 КМ, док су у претходној години остварени у износу од 6.480,62 КМ. У оквиру трошкова запослених на службеном путу, највеће повећање је примјетно на накнадама за коришћење сопственог аутомобила у пословне сврхе, које износе 1.987,00 КМ са почетком исплате од новембра 2016. године. Наведена накнада се исплаћује радницима који обављају посао инкасанта на терену и који користе сопствено возило у пословне сврхе. Накнада се исплаћује у складу са чланом 13, тачка в) Правилника о примјени Закона о порезу на доходак.
 - **Трошкови услуга одржавања (конто 532)**, који су у текућој години већи за 116% или за 30.433,48 КМ у односу на претходну годину, се односе на трошкове за услуге на текућем одржавању сталних материјалних средстава. Наведени трошкови су значајно повећани због већег броја кварова на постојећој застарјелој механизацији.
 - **Трошкови рекламе и пропаганде (конто 535)**, са остварењем текуће године у износу од 38.687,91 КМ, имају учешће у купним трошковима од 0,77%. Трошкови рекламе и пропаганде су већи за 177%, односно за 24.725,96 КМ због већег издвајања на име трошкова огласа у новинама, часописима, на радију, телевизији и слично.
 - **Трошкови осталих услуга (конто 539)**, у укупним расходима Друштва учествују са 20,91% и после трошкова бруто зарада представљају највећу ставку укупних расхода. Трошкови осталих услуга, у 2016. години су остварени у износу од 1.048.740,97 КМ, те су већи за 57.312,82 КМ, односно за 6% у односу на трошкове из претходне године, првенствено због већих **трошкова депоновања отпада**, који су у 2016. години у односу на 2015. годину повећани за 61.867,15 КМ. Наведени трошкови депоновања отпада имају значајно учешће у укупним расходима Друштва са 18,63%. У сљедећем прегледу приказано је процентуално учешће трошкова депоновања у укупним трошковима Друштва у последњих 8 година:
Година	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
% учешћа у укупним трошковима Друштва	4,02	12,96	13,65	13,87	17,09	18,23	18,72	18,63
- **Трошкови репрезентације (конто 551)**, су у текућој години већи за 4.235,82 КМ, односно за 21% у односу на остварење претходне године. Трошкови репрезентације у укупним расходима Друштва учествују са 0,48%.
 - **Остали нематеријални трошкови (конто 559)**, се највећим дијелом састоје од трошкова судских такси по извршним поступцима и трошкова за регистрацију возила. Остали нематеријални трошкови учествују у укупним расходима Друштва са 1,84%. У текућој години су наведени трошкови већи за 22.076,00

КМ у односу на претходну годину, због већих трошкова судских такси по извршним поступцима, који су повећани за 11.017,00 КМ, те због трошкова регистрације возила који су повећани за 18.771,86 КМ.

У структури пословних расхода на сљедећим трошковима примјетно је значајно смањење у текућој години у односу на претходну годину:

- **Трошкови горива и енергије (конто 513)**, су у текућој години мањи за 29.637,76 КМ у односу на претходну, због ниже цијене горива и мазива.
- **Трошкови бруто зарада (конто 520)**, имају највеће учешће (41,16%) у укупним расходима Друштва. Трошкови бруто зарада мањи су за 1%, односно за 20.860,66 КМ. У сљедећем прегледу приказано је процентуално учешће трошкова бруто зарада у укупним трошковима Друштва у последњих 8 година:

Година	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
% учешћа у укупним трошковима Друштва	58,71	53,04	51,29	53,86	48,88	47,10	44,73	41,16

- **Трошкови амортизациј (конто 540)** мањи су за 23%, односно за 71.424,75 КМ, због извршене процјене вриједности и процјене преосталог корисног вијека употребе нематеријалних средстава и опреме. Трошкови амортизације учествују у укупним расходима Друштва са 4,73% и представљају значајну ставку расхода.
- **Трошкови непроизводних услуга (конто 550)**, су у текућој години мањи за 43%, односно за 26.588,59 КМ у односу на претходну годину.
- **Трошкови доприноса (конто 556)**, су у текућој години мањи за 84%, односно за 22.823,63 КМ у односу на претходну годину, због измјена Закона о посебном доприносу за солидарност, којим је укинута обавеза послодавца да плаћа допринос на солидарност.

Финансијски расходи у 2016. години, су већи за износ од 158.130 КМ у односу на исте из 2015. године, првенствено због већих расхода по основу камата из односа са повезаним правним лицима, које су у текућој години евидентирани у износу од 163.434,53 КМ. Потребно је истаћи да се дио расхода по основу камата из односа са повезаним правним лицима, у износу од 55.583,72 КМ, односи на камате обрачунате на име неблаговремених уплата обавеза према Јавном предузећу Регионална депонија “ЕКО-ДЕП” д.о.о. Бијељина и АД „Водовод и канализација“ Бијељина, које су исказане на улазним фактурама испостављеним у 2016. години. Други дио расхода по основу камата из односа са повезаним правним лицима у износу од 107.850,81 КМ се односи на камате из ранијих година, које су прихваћене по Споразуму о вансудском поравнању.

Остали расходи у 2016. години, већи су за 276.628 КМ процентуално за 329,16% у односу на исте из 2015. године, првенствено због већих расхода по основу исправке вриједности и отписа потраживања, који су у текућој години већи за 275.879,77 КМ у односу на претходну годину.

Расходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година у текућој години евидентирани су у укупном износу од 4.644 КМ, а односе се на трошкове по пресуди из 2014. године, гдје се Поштама Српске уплатио износ обавеза за јануар 2016. године.

3.3 Нето губитак

Укупан нето губитак обрачунског периода, утврђен је у главном обрасцу Биланса успјеха и исказан на АОП-у 300 у колони број 4.

Укупан нето губитак за 2016. годину износи 307.285 КМ, док је у 2015. години остварен нето добитак у износу од 1.487 КМ и исказан у Билансу успјеха на АОП-у 299 у колони број 5.

По Пореском билансу није исказана добит за обрачунски период, те нема обавезе за порез на добит.

У Билансу стања на АОП-у 125 исказан је губитак текуће године у износу од 228.467 КМ, који је настао као збир нето губитка, оствареног по основу вишка укупних расхода над приходима у износу од 307.285 и добитка утврђеног директно у капиталу у износу од 78.818 КМ, који се односи на умањење ревалоризационих резерви за непризнати дио амортизације по процјени фер вриједности сталних средстава.

Пренесени дио ревалоризационих резерви у износу од 77.818 КМ је разлика између трошкова амортизације обрачунате на ревалоризовану књиговодствену вриједност грађевинских објеката и опреме и трошкова амортизације обрачунате на почетну набавну вриједност грађевинских објеката и опреме прије ревалоризације.

Пренос ревалоризационих резерви по овом основу књижен је ставом 330/341, у складу са одредбама МРС-16.

У „Извјештају о осталим добицима и губицима периода“ на АОП-у 402 - Добици по основу смањења ревалоризационих резерви на сталним средствима, осим ХОВ расположивих за продају, исказан је износ од 78.818 КМ, који је разлика између трошкова амортизације обрачунате на ревалоризовану књиговодствену вриједност грађевинских објеката и опреме и трошкова амортизације обрачунате на почетну набавну вриједност грађевинских објеката и опреме прије ревалоризације.

У „Извјештају о осталим добицима и губицима периода“ на АОП-у 418 исказан је укупан нето губитак у обрачунском периоду у износу од 228.467 КМ.

3.4 Резултат пословања по Службама Друштва

РБ	Конто	Назив конта	Служба пијачних услуга	Служба комуналних услуга	Служба заједничких послова	Служба одржавања градског зеленила	Укупно остварење 31.12.2016.
1	2	3	4	5	6	7	8
1	50100	Наб.вр.прод.робе на мало				3.084,20	3.084,20
2	50101	Наб.вр.пр.робе-без фактура				3.442,51	3.442,51
3	50102	Наб.вр.пр.робе-по факт.				639,75	639,75
	501	Набавна вриј.продате робе	0,00	0,00	0,00	7.166,46	7.166,46
4	51100	Трошк. сировина и матер.	1.830,03	35.652,49	5.660,49	40.559,37	83.702,38
	511	Тр.материјала за израду	1.830,03	35.652,49	5.660,49	40.559,37	83.702,38
5	51210	Отпис ауто гума		17.111,26		564,10	17.675,36
6	51220	Отпис ХТЗ опреме	1.303,41	35.306,10	1.233,66	5.950,37	43.793,54
7	51240	Трошкови рез. дијелова		45.356,11		6.248,88	51.604,99
8	51250	Трошкови канц. материјала	699,86	1.291,51	12.028,80	214,13	14.234,30
	512	Тр.режијског материјала	2.003,27	99.064,98	13.262,46	12.977,48	127.308,19
9	51300	Тр.нафт.деривата-дизел Е 4		185.891,78	3.068,29	3.505,02	192.465,09
10	51301	Тр.нафт.деривата-дизел Е 5		9.029,77	2.661,58		11.691,35
11	51302	Тр.нафтн. деривата-бензин		907,43		2.215,55	3.122,98
12	51303	Тр.нафтн. деривата-аутогас		396,10			396,10
13	51304	Тр.нафтних деривата-мазива		12.129,07		515,90	12.644,97
14	51330	Трошкови ел. енергије	3.579,38	7.202,76	13.569,68	2.367,29	26.719,11
15	51370	Трошкови воде	3.801,19	4.444,76	903,25	262,10	9.411,30
	513	Трошкови горива и енергије	7.380,57	220.001,67	20.202,80	8.865,86	256.450,90
16	52000	Трошкови бруто зараде	127.771,15	1.078.672,90	691.671,39	166.275,04	2.064.390,48
	520	Трошкови бруто зарада	127.771,15	1.078.672,90	691.671,39	166.275,04	2.064.390,48
17	52210	Тр.бр.накн.чл.Надз.одб.			29.850,60		29.850,60
	522	Тр.бр.накн.чл.НО и Упр.од	0,00	0,00	29.850,60	0,00	29.850,60
18	52300	Тр.бр.накн.чл.Одб.за рев.			22.484,23		22.484,23
	523	Трошкови бр.накнада чл.одб.за ревизију, ком.и сл	0,00	0,00	22.484,23	0,00	22.484,23
19	52420	Награде запосленим	210,00	420,00	210,00	210,00	1.050,00
20	52430	Помоћ запосл.у скл.са пр.		4.137,00	3.350,00		7.487,00
	524	Тр.отпр., награда и помоћи у складу са прописима	210,00	4.557,00	3.560,00	210,00	8.537,00
21	52500	Тр.дневница на служб.путу		1.848,47	2.148,77		3.997,24
22	52510	Тр.смј.и исх.на служб.путу		1.115,60	1.840,33		2.955,93
23	52520	Тр.превоза на служб.путу		34,00	717,42		751,42
24	52530	Накн.за коришћ.споств.воз			2.003,40		2.003,40
	525	Трошкови запослених на службеном путу	0,00	2.998,07	6.709,92	0,00	9.707,99
25	52900	Накн.тр.за превоз радника	3.409,60	35.252,32	9.548,80	4.214,40	52.425,12
26	52990	Ост.накн.тр.запосл.(регрес)	7.794,30	71.495,37	34.991,52	11.276,86	125.558,05
27	52991	Ост.накн.тр.запосл.(Божић)	1.200,00	8.400,00	3.600,00	1.200,00	14.400,00
28	52992	Ост.накн.тр.зап.(топл.оброк)	5.476,24	37.160,20	17.602,20	5.867,34	66.105,98
	529	Трошкови бруто осталих личних расхода	17.880,14	152.307,89	65.742,52	22.558,60	258.489,15
29	53130	Трошкови ПТТ услуга	1.193,90	2.658,19	21.253,51	802,73	25.908,33
30	53131	Тр.ПТТ услуга-гот.пл.		77,00	3.502,10		3.579,10
31	53150	Тр.интернет услуга		368,00	950,89	330,00	1.648,89

531	Трошкови транспортних усл	1.193,90	3.103,19	25.706,50	1.132,73	31.136,32
32	53200	Тр.усл.на тек.одр.ст.мат.ср.		35.768,51	17.131,91	56.631,05
532	Трошкови усл. одржавања	0,00	35.768,51	17.131,91	3.730,63	56.631,05
33	53390	Трошкови осталих закупа		4.185,00		4.185,00
533	Трошкови закупа	0,00	0,00	4.185,00	0,00	4.185,00
34	53500	Тр.огласа у новинама,ТВ		31.290,00		31.290,00
35	53520	Трошкови огласа и рекламе		5.198,31		5.198,31
36	53590	Остали трошкови за рекл.		2.059,20	140,40	2.199,60
535	Трошкови рекламе и пропаг.	0,00	2.059,20	36.628,71	0,00	38.687,91
37	53920	Трошкови за усл.зашт.на р.	5.011,25	2.710,01	2.416,25	716,25
38	53960	Привр.и повремени послови	5.721,65	41.409,46	16.664,98	10.880,12
39	53981	Тр.депоновања-отп.воде		1.208,00		1.208,00
40	53982	Тр.депоновања-кл.отпад		45.158,00		45.158,00
41	53983	Тр.депоновања-чврсти отп.		888.004,92		888.004,92
42	53990	Трошкови ост.произв.усл.	270,00	26.620,80	417,23	1.532,05
539	Трошкови осталих услуга	11.002,90	1.005.111,19	19.498,46	13.128,42	1.048.740,97
43	54000	Трошкови амортизације-п.с.	9.067,73	133.208,34	62.238,33	8.176,26
44	54020	Трошкови аморти.-по процј.	3.437,26	-2.684,52	23.817,83	-180,68
540	Трошкови амортизације	12.504,99	130.523,82	86.056,16	7.995,58	237.080,55
45	54140	Тр.рез. за отпремнине		5.643,54		5.643,54
541	Трошкови резервисања	0,00	5.643,54	0,00	0,00	5.643,54
46	55010	Тр.ревизије финанс.извј.		4.700,00		4.700,00
47	55020	Тр.адвокатских услуга		4.675,00		4.675,00
48	55030	Тр.здравствених услуга		9.155,00	917,31	10.072,31
49	55050	Тр.стр.усавршања-семинари		1.501,65		1.501,65
50	55060	Тр.измјена на пост.прогр.		3.600,00		3.600,00
51	55090	Остале непроизводне усл.		194,97	9.862,85	10.057,82
550	Трошкови непроизводних усл.	0,00	14.024,97	20.581,81	0,00	34.606,78
52	55100	Тр.репр.у посл.прост.		439,11	9.271,37	9.710,48
53	55120	Тр.угоститељских услуга		42,66	8.733,89	8.776,55
54	55130	Тр.прен.и исх.посл.партнера			200,00	200,00
55	55150	Трошкови за поклоне		1.298,70	870,11	2.168,81
56	55190	Остали тр.репрезентације		345,53	3.112,16	3.457,69
551	Трошкови репрезентације	0,00	2.126,00	22.187,53	0,00	24.313,53
57	55200	Пр.осигур.некр.и опреме	1.033,27	794,96	753,25	7,04
58	55260	Пр.за обавезно осиг.лица	368,13	3.207,47	4.601,70	479,50
552	Трошкови премија осигурања	1.401,40	4.002,43	5.354,95	486,54	11.245,32
59	55300	Тр.пл.промета-Павл.банка			1.604,29	1.604,29
60	55301	Тр.пл.промета-Сбербанка			2.526,90	2.526,90
61	55302	Тр.пл.промета-Нова банка			1.377,50	1.377,50
62	55303	Тр.пл.промета-Комерц.б.			438,10	438,10
63	55306	Тр.пл.промета-НЛБ РБ			127,90	127,90
64	55310	Тр.пл.промета-гаранције			1.611,35	1.611,35
553	Трошкови платног промета	0,00	0,00	7.686,04	0,00	7.686,04
65	55420	Чланарине.пословним удр.			400,00	400,00
554	Трошкови чланарина	0,00	0,00	400,00	0,00	400,00
66	55500	Порез на имовину			7.140,28	7.140,28
67	55510	Накнада за о.к.д. шума			3.295,79	3.295,79
68	55520	Накнада за против пож.з.			1.749,67	1.749,67
69	55540	Накнада за воде			1.836,00	1.836,00
70	55570	Комунална и реп. таксе			1.150,00	1.150,00
71	55571	Комунална накнада-опш.			5.794,98	5.794,98

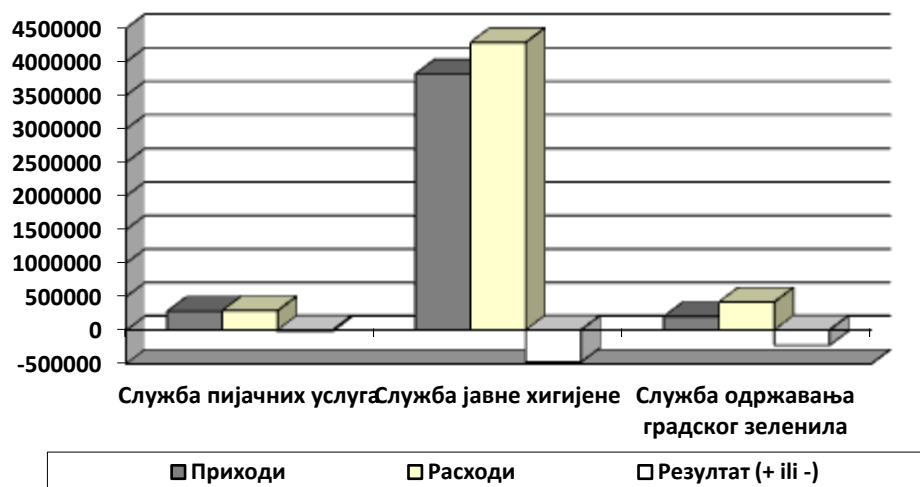

555	Трошкови пореза	0,00	0,00	20.966,72	0,00	20.966,72
72	55600 Допр.за проф.рех.инвалида	367,50	2.493,82	1.181,28	393,77	4.436,37
556	Трошкови доприноса	367,50	2.493,82	1.181,28	393,77	4.436,37
73	55900 Трошкови огласа у штампи			518,79		518,79
74	55911 РТВ такса-порез на посј.			90,00		90,00
75	55913 Судске таксе по извр.пост.		53.671,25			53.671,25
76	55915 Судске таксе-остале			3.714,80		3.714,80
77	55920 Судски тр.и трошк. вјешт.			250,00		250,00
78	55930 Тр.претпл.на часописе и с.п.			1.365,38		1.365,38
79	55950 Тр.за регистрацију возила		31.362,20	1.463,55	25,50	32.851,25
559	Остали нематеријални трошкови	0,00	85.033,45	7.402,52	25,50	92.461,47
80	56000 Расх.по осн.камата-ППЛ		163.434,53			163.434,53
560	Финансијски расходи	0,00	163.434,53	0,00	0,00	163.434,53
81	56100 Расходи камата по кредита		498,24			498,24
561	Расходи камата	0,00	498,24	0,00	0,00	498,24
82	57020 Отпис опреме по попису			1.528,86		1.528,86
570	Губици по осн.прод. и рас. нем.ср.,некр.,постр.и опр.	0,00	0,00	1.528,86	0,00	1.528,86
83	57800 Расх.по осн.исп.вр.потраж.		191.866,92			191.866,92
84	57810 Расх.по осн.исп.пот.ППЛ		135.757,62			135.757,62
85	57820 Расх.по осн.дир.отп.потр.		28.226,14			28.226,14
578	Расходи по основу испр.вриједн.и отписа потр.	0,00	355.850,68	0,00	0,00	355.850,68
86	57900 Кало, растур, квар и лом				325,33	325,33
87	57920 Трошкови судск. и др.спор.		791,04			791,04
88	57970 ПДВ на кало,растур,квар...				54,74	54,74
89	57990 Непоменути ост.расходи		2.107,37	9,54		2.116,91
579	Расх.по осн.расх.залиха матер.и робе и ост.расходи	0,00	2.898,41	9,54	380,07	3.288,02
90	59100 Расходи по основу испр.гр.		4.644,08			4.644,08
591	Расх.по осн.испр.грешака из ранијих година	0,00	4.644,08	0,00	0,00	4.644,08
УКУПНО		183.545,85	3.410.471,06	1.135.650,40	285.886,05	5.015.553,36
ЗАЈЕДНИЧКИ ТРОШКОВИ		112.626,40	882.240,90	-1.135.650,40	140.783,10	0,00
УКУПНИ ТРОШКОВИ ПО РЈ		296.172,25	4.292.711,96	0,00	426.669,15	5.015.553,36
УКУПНИ ПРИХОДИ ПО РЈ		287.034,09	3.824.068,65	388.637,34	208.527,71	4.708.267,79
РЕЗУЛТАТ		-9.138,16	-468.643,31	388.637,34	-218.141,44	-307.285,57

Табела број 10 - Преглед оствареног резултата по радним јединицама

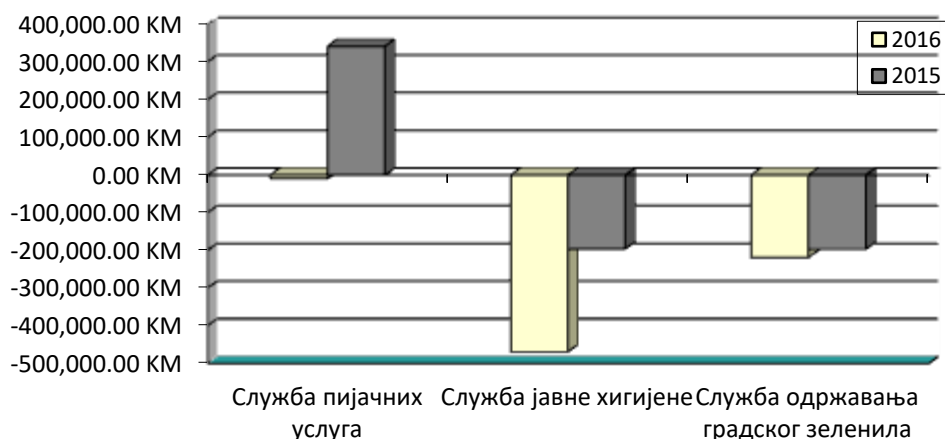
У табели број 10 приказана је структура расхода и прихода по појединим службама, као и остварени резултат, закључно са 31.12.2016. године. Све службе су оствариле негативан пословни резултат, од којих је највећи губитак исказан у Служби комуналних услуга, која се искључиво бави основном дјелатношћу Друштва. Служба одржавања градског зеленила исказала је губитак у износу од 218.141,44 КМ, док је Служба пијачних услуга исказала губитак у износу од 9.138,16 КМ. Износ од 388.637,34 КМ, који је исказан у оквиру Службе заједничких послова се односи на приходе од закупа пословних простора.

На графикону број 14 графички је приказан остварени резултат пословања по појединим службама у 2016. години.

Графикон број 14 – Остварени приходи и расходи по појединим службама

На графикону број 15 приказани су резултати пословања појединих служби у 2016. години са упоредним приказом резултата остварених у 2015. години.

Графикон број 15 – Резултат пословања појединих служби у 2016. и 2015. Години

АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА ДРУШТВА

Финансијски положај предузећа примарно детерминише његове могућности финансирања.

Финансијски положај предузећа изражава се обимом и структуром средстава и капитала, као и њиховим међуодносима - који се исказују у билансу стања предузећа.

Финансијска политика, коју води финансијски менаџмент предузећа, креира стратегију и тактику финансијског управљања на бази начела и правила финансирања, како би се са пословно - финансијског аспекта обезбиједили: сталност, раст и развој друштва и максимално искористили позитивни коњуктурни трендови на финансијском тржишту.

Опстанак, раст и развој друштва, а самим тим и могућност финансирања друштва, одређени су прије свега финансијским угледом које оно ужива, као и његовим финансијским положајем.

Оцјена финансијског положаја предузећа заснива се на анализи финансијске равнотеже, анализи пасиве са аспекта власништва тј. анализи задужености, анализи могућности одржавања реалне вриједности сопственог капитала у условима инфлације и анализи репродуктивне способности.

Финансијски положај предузећа условљавају бројни чиниоци који међусобно могу бити контрадикторни, што додатно отежава коначно сагледавање финансијског положаја предузећа. Овај проблем се рјешава временским и просторним упоређивањем финансијског положаја предузећа.

Временско упоређивање омогућава сагледавање динамике, то јест кретања или развоја финансијског положаја предузећа.

Просторно упоређивање омогућава упоређивање финансијског положаја предузећа у односу на финансијски положај конкуренције, што пружа солидну основу за закључивање о изгледима предузећа за опстанак, раст и развој.

Финансијски положај предузећа, посматран са аспекта предметних анализа квалификује се као: добар, прихватљив и лош.

Добар је онај финансијски положај предузећа, ако његова финансијска равнотежа обезбјеђује ликвидност на дуги рок, ако је његова финансијска структура таква да обезбјеђује независност друштва у вођењу властите пословне политике и истовремено пружа сигурност повјериоцима и ако друштво може обезбиједити финансирање дијела проширене репродукције из сопствених извора финансирања.

Прихватљив је онај финансијски положај предузећа у ком постоји еквилибријум или апсолутна једнакост између дугорочно везаних средстава и квалитетних извора (сопствени капитал увећан за дугорочни дуг), чиме се само обезбјеђује ликвидност али се не гарантује и сигурност јер недостаје ликвидна резерва.

Лош финансијски положај предузећа проистиче из нарушене финансијске равнотеже која не обезбјеђује одржавање ликвидности на дуги рок, лоше финансијске структуре и немогућности да друштво финансира просту репродукцију из властитих извора финансирања.

1. АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКЕ РАВНОТЕЖЕ

Анализа финансијске равнотеже је најважнија карика у анализи финансијског положаја предузећа. Она је директно повезана са начелом стабилности финансијске политике, а кроз постојање или непостојање финансијске равнотеже, цијени се квалитет финансијског управљања, посебно у домену усклађивања рокова између расположивости извора финансирања и рокова везивања или имобилизације средстава друштва.

Каже се, да предузеће има финансијску равнотежу, ако су његова средства по обиму и роковима везивања (неуновчивости) једнака обиму и времену расположивости извора финансирања.

Дакле, да би се направила квалитетна анализа финансијске равнотеже предузећа није довољно имати само последњи биланс стања, већ је у циљу сагледавања динамике или развоја ове појаве, потребно обезбиједити везане билансне извјештаје за најмање три протекла периода.

На бази података из финансијских извјештаја за 2014., 2015. и 2016. годину, приказаних у сљедећој табели, врши се сљедећа анализа:

Финансијска равнотежа

Табела бр.11

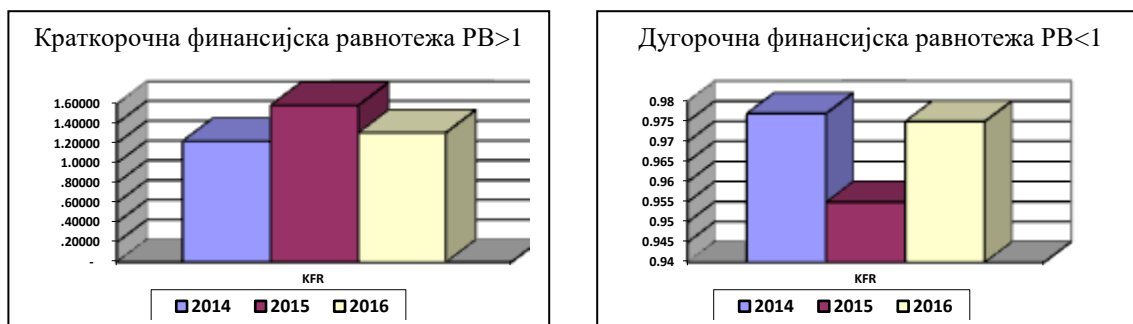
ФИНАНСИЈСКА РАВНОТЕЖА						
у КМ						
ПОЗИЦИЈА	АОП			2016	2015	2014
	16	15	14			
1. Краткорочна потраживања	040	040	040	970.703	1.131.324	1.206.336
2. Краткорочни финансијски пласмани	047	047	046	0	0	0
3. Готовина и готовински еквиваленти	056	056	055	84.280	72.268	55.574
4. Активна временска разграничења	060	060	059	16.857	16.260	7.140
I. Краткорочно везана средства (1 до 4)				1.071.840	1.219.852	1.269.050
5. Краткорочне обавезе	144	144	142	819.709	769.126	1.037.075
II. Краткорочни извори финансирања (5)				819.709	769.126	1.037.075
КРАТКОРОЧНА ФИН. РАВНОТЕЖА (I/II)				1,308	1,586	1,224
РЕФЕРЕНТНА ВРИЈЕДНОСТ - Краткор. фин. равнотежа (Веће од ...)				1,000	1,000	1,000
6. Уписани неуплаћени капитал	109	109	109	0	0	0
7. Стална имовина	001	001	001	9.590.958	9.599.331	9.814.050
8. Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намењена продаји	032	032	032	68.569	70.643	73.702
III. ДУГОРОЧНО ВЕЗАНА ИМОВИНА (6 до 8)				9.659.527	9.669.974	9.887.752
9. Капитал	101	101	101	9.868.938	10.079.717	10.078.240
10. Дугорочна резервисања	126	126	125	42.720	40.983	41.487
11. Дугорочне обавезе	136	136	133	0	0	0
IV. ТРАЈНИ И ДУГОРОЧНИ КАПИТАЛ (9 до 11)				9.911.658	10.120.700	10.119.727
ДУГОРОЧНА ФИНАНСИЈСКА РАВНОТЕЖА (III/IV)				0,975	0,955	0,977
РЕФЕРЕНТНА ВРИЈЕДНОСТ - Дугор. фин. равнотежа (Мање од ...)				1,000	1,000	1,000
12. Трајни и дугорочни капитал	101 126 136	101 126 136	101 125 133	9.868.938 42.720 0	10.079.717 40.983 0	10.078.240 41.487 0
13. Стална имовина и уписани неуплаћени капитал	001 109	001 109	001 109	9.590.958 0	9.599.331 0	9.814.050 0
14. Нето обртни капитал (12-13)				320.700	521.369	305.677
15. Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намењена продаји	032	032	032	68.569	70.643	73.702
СТОПА ПОКРИВЕНОСТИ ЗАЛИХА (14/15` 100)%				467,70	738,03	414,75
РЕФЕРЕНТНА ВРИЈЕДНОСТ - Стопа покривености залиха (Веће од ...)				100,00%	100,00%	100,00%

У табеларном прегледу (табела бр.11) су приказани коефицијенти краткорочне финансијске равнотеже, дугорочне финансијске равнотеже и коефицијент покривености залиха.

Коефицијент краткорочне финансијске равнотеже у 2016. години износи 1,308, те је исти изнад референтне вриједности. Друштво има стабилну краткорочну финансијску равнотежу, која је незнатно погоршана у текућој години у односу на 2015. годину, због повећања краткорочних обавеза и смањења краткорочних потраживања.

Дугорочна финансијска равнотежа Друштва у 2016. години је погоршана у односу на 2015. годину, првенствено због смањеног капитала у текућој години у односу на претходну годину, који је узрокован исказаним губитком текуће године. Коефицијент ДФР у 2016. години износи 0,975, док је у 2015. години износио 0,955, а у 2014. години 0,977.

Стопа покривености залиха (СПЗ) у 2016. години износи 467,70%, док је у претходној години била знатно већа и износила је 738,03%. Нето обртни капитал у 2016. години је мањи од нето обртног капитала приказаног у претходној години, док су се залихе задржане на нивоу остварења претходне године. Овако висока покривеност залиха са нето обртним капиталом је због услужне дјелатности којом се Друштво бави и која не захтјева висок ниво залиха.

Графикон број16 – Краткорочна и дугорочна финансијска равнотежа у последње три године

Узимајући о обзир наведене показатеље може се закључити да је тренутна финансијска равнотежа стабилна. Неопходно је да менаџмент у наредном периоду обрати посебну пажњу на финансијску политику, како би се постигла још повољнија финансијска равнотежа.

2. АНАЛИЗА ЗАДУЖЕНОСТИ

Задуженост предузећа испитује се анализом пасиве биланса стања, са аспекта власништва над изворима финансирања.

Извори финансирања (пасива) предузећа са власничког аспекта дијеле се на сопствене и позајмљене изворе. Сопствене изворе чини сопствени капитал који представља гарантну супстанцу предузећа, јер штити повјериоце од губитка позајмљеног капитала и обезбјеђује сигурност у наплати потраживања. Каже се да је сопствени капитал гарант ликвидности пословања предузећа. Оваква тврдња је

доста површна и више формална него што је прихватљива у пракси корпоративног управљања. Ликвидност предузећа искључиво зависи од прилива и одлива готовине, дакле од цасх флоу тока.

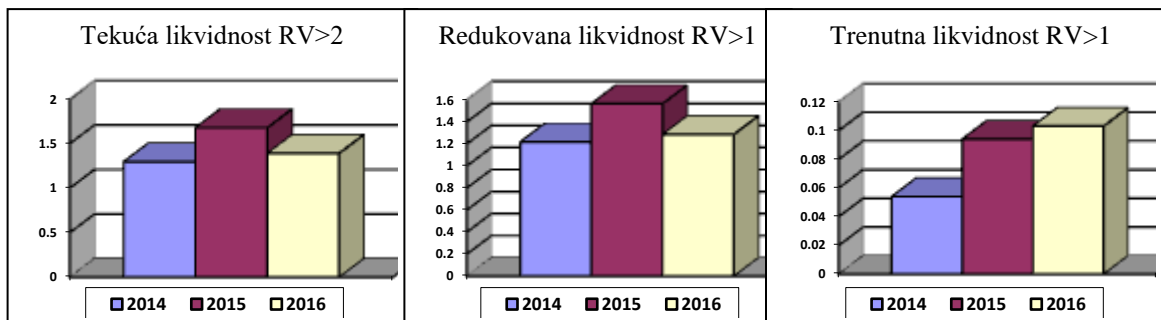
Нето сопствени капитал предузећа једнак је разлици између вриједности пословне имовине исказане у активи његовог биланса стања и укупних обавеза предузећа (пасива биланса стања). Нето сопствени капитал је формално посматрано гарантна супстанца акционарског друштва. Односно све док је нето сопствени капитал друштва позитиван, предузеће је солвентно. Солвентност предузећа може се посматрати као његова ликвидност на дуги рок и очитава се способношћу друштва да плати све обавезе, било када (не о року њиховог доспјећа), па макар и из ликвидационе масе.

Ликвидност

Табела бр.12

ЛИКВИДНОСТ						
у КМ						
ПОЗИЦИЈА	АОП			2016.	2015.	2014.
	16	15	14			
Текућа ликвидност:						
Текућа имовина / Краткорочне обавезе	031/ 144	031/ 144	031/ 142	1,391	1,678	1,295
РЕФЕРЕНТНА ВРИЈЕДНОСТ - Текућа ликвидност (Веће од ...)				2,000	2,000	2,000
Редукована ликвидност:						
готовина + краткорочна потраживања/краткорочне обавезе	(056+040) /144	(056+040) /144	(055+040) /142	1,287	1,565	1,217
РЕФЕРЕНТНА ВРИЈЕДНОСТ – Редукована ликвидност (Веће од				1,000	1,000	1,000
Тренутна ликвидност:						
готовина/краткорочне обавезе	056/144	056/144	055/142	0,103	0,094	0,054
РЕФЕРЕНТНА ВРИЈЕДНОСТ – Тренутна ликвидност (Веће од				1,000	1,000	1,000
Просечан број дана наплате потраживања:						
Потраживања x 365 / Приходи од продаје	(040*365)/ (202+206)	(040*365)/ (202+206)	(040*365)/ (202+206)	97	115	132

Приликом анализе у табели бр.12 приказани су коефицијенти текуће, редуковане и тренутне ликвидности, као и просјечан број дана наплате потраживања.

Графикон број 17 – Текућа, редукована и тренутна ликвидност

Коефицијент текуће ликвидности Друштва у 2016. години износи 1,391 и знатно је мањи од 2, што показује да текућа ликвидност Друштва није задовољавајућа. Коефицијент текуће ликвидности у 2016. години је неповољнији од коефицијента претходне године, првенствено због смањених текућих средстава у оквиру којих су смањења краткорочна потраживања и због повећаних краткорочних обавеза.

Коефицијент редуковане ликвидности је погоршан у 2016. години у односу на претходну годину, првенствено због смањених краткорочних потраживања и повећаних краткорочних обавеза, те исти у 2016. години износи 1,287, док је у 2015. години износио 1,565. Потребно је предузети одређене мјере за побољшање наплате краткорочних потраживања, која су знатно већа од вриједности готовине, те предузети додатне мјере на смањењу краткорочних обавеза.

Коефицијент тренутне ликвидности је знатно испод референтне вриједности 1 и износи 0,103, што указује да је тренутна ликвидност Друштва угрожена и да свега 10% својих краткорочних обавеза Друштво може измирити из расположивих финансијских средстава. Ниска референтна вриједност коефицијента тренутне ликвидности је посљедица великог износа краткорочних обавеза према повезаним правним лицима.

Просјечан број дана наплате потраживања у 2016. години износи 97 дана и знатно је побољшан у односу на претходну годину. У текућој години период наплате потраживања смањен је за 18 дана у односу на претходну годину.

Солвентност

Табела бр.13

СОЛВЕНТНОСТ						
у КМ						
ПОЗИЦИЈА	АОП			2016.	2015.	2014.
	16	15	14			
1. Пословна актива	062	062	062	10.731.367	10.889.826	11.156.802
2. Дугови	126+ 135	126+ 135	125+ 132	862.429	810.109	1.078.562
КОЕФИЦИЈЕНТ СОЛВЕНТНОСТИ (1/2)				12,443	13,442	10,344
РЕФЕРЕНТНА ВРИЈЕДНОСТ – Коефицијент солвентности (Веће од ...)				1,000	1,000	1,000

Коефицијент солвентности Друштва у 2016. години је знатно изнад референтне вриједности 1 и износи 12,443. Имајући у виду да Друштво има дугове у износу од 862.429 КМ и пословну активу у износу од 10.731.367 КМ, долази се до закључка да је Друштво у могућности да измири све своје обавезе из расположиве пословне активе.

Задуженост

Табела бр.14

ЗАДУЖЕНОСТ									
у КМ									
ПОЗИЦИЈА	АОП			2016.		2015.		2014.	
	16	15	14	Износ	%	Износ	%	Износ	%
1. Капитал	101	101	101	9.868.938	91,96	10.079.717	92,56	10.078.240	90,33
2. Дугови	126+ 135	126+ 135	125+ 132	862.429	8,04	810.109	7,44	1.078.562	9,67
ПАСИВА (1 + 2)				10.731.367	100	10.889.826	100	11.156.802	100
РЕФЕРЕНТНА ВРИЈЕДНОСТ - Капитал/Дугови:									
Капитал:	50%								
Дугови:	50%								

Према референтним вриједностима задужености, однос капитала и дуга треба да буде 50:50, односно да је граница више помјерена у корист капитала. У анализи задужености АД „Комуналац“ Бијељина уочљиво је да је у оквиру пасиве капитал знатно више заступљен у односу на дугове, односно да је тај однос у 2016. години 91,96:8,04 у корист капитала. Примјетно је да је вриједност капитала у односу на дуг у текућој години побољшана у односу на претходну годину због мањих обавеза и дугорочних резервисања Друштва.

Адекватност капитала

Табела бр.15

СТРУКТУРА КАПИТАЛА									
ПОЗИЦИЈА	АОП			2016.		2015.		2014.	
	16	15	14	Износ	%	Износ	%	Износ	%
1. Акцијски капитал	103	103	103	3.748.014	37,98	3.748.014	37,18	3.748.014	37,19
Акцијски капитал - укупно				3.748.014	37,98	3.748.014	37,18	3.748.014	37,19
2. Удели друштва са ограниченом одговорношћу	104	104	104	0	0	0	0	0	0
3. Задружни удели	105	105	105	0	0	0	0	0	0
4. Улози	106	106	106	0	0	0	0	0	0
5. Државни капитал	107	107	107	0	0	0	0	0	0
6. Остали основни капитал	108	108	108	0	0	0	0	0	0
I ОСНОВНИ И ОСТАЛИ КАП. (1 до 6)	102	102	102	3.748.014	37,98	3.748.014	37,18	3.748.014	37,19
II ЕМИСИОНА ПРЕМИЈА	110	110	110	0	0	0	0	0	0
III РЕЗЕРВЕ	112	111	111	342.410	3,47	340.128	3,38	452.834	4,49
IV РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ	116	115	114	5.963.634	60,43	5.945.947	58,99	5.990.098	59,44
V НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК	119	118	117	43.347	0,44	45.628	0,45	136.027	1,35
VI ГУБИТАК ДО ВИСИНЕ КАПИТАЛА	123	123	122	228.467	-2,32	0	0	248.733	-2,47
УКУПНИ КАПИТАЛ (I до VI)	101	101	101	9.868.938	100	10.079.717	100	10.078.240	100

У структури укупног капитала највеће учешће имају ревалоризационе резерве са 60,43%, затим акцијски капитал са 37,98%, те статутарне и законске резерве са 3,47%. У 2016. години Друштво је исказало губитак у износу од 228.467 КМ, док је у претходном периоду акумулиран нераспоређени добитак у износу од 43.347 КМ.

ИМОВИНСКИ ПОЛОЖАЈ ДРУШТВА

У анализи имовинског положаја предузећа приказана је структура имовине у последње три године, ефикасност имовине и коефицијент обрта имовине.

Структура имовине

Табела бр.16

БИЛАНС СТАЊА						
у КМ						
П О З И Ц И Ј А	2016.		2015.		2014.	
	Износ	%	Износ	%	Износ	%
А К Т И В А						
A. СТАЛНА ИМОВИНА	9.590.958	85,27	9.599.331	84,16	9.814.052	84,07
I Нематеријална улагања	5.480	0,05	2.658	0,02	3.790	0,03
II Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине	9.582.545	85,19	9.592.317	84,10	9.801.999	83,97
III Дугорочни финансијски пласмани	2.933	0,03	4.356	0,04	8.261	0,07
Б. ТЕКУЋА ИМОВИНА	1.140.409	10,14	1.290.495	11,31	1.342.752	11,50
I Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намењена продаји	68.569	0,61	70.643	0,62	73.702	0,63

II Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	1.071.840	9,53	1.219.852	10,69	1.269.050	10,87
1. Краткорочна потраживања	970.703	8,63	1.131.324	9,92	1.206.336	10,33
2. Краткорочни финансијски пласмани	0	0	0	0	0	0
3. Готовински еквиваленти и готовина	84.280	0,75	72.268	0,63	55.574	0,48
4. Активна временска разграничења	16.857	0,15	16.260	0,14	7.140	0,06
В. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА	0	0	0	0	0	0
Г. ПОСЛОВНА АКТИВА	10.731.367	95,41	10.889.826	95,47	11.156.802	95,57
Д. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	516.592	4,59	516.592	4,53	516.592	4,43
Ђ. УКУПНА АКТИВА	11.247.959	100,00	11.406.418	100,00	11.673.394	100,00
П А С И В А						
А. КАПИТАЛ	9.868.938	87,74	10.079.717	88,37	10.078.240	86,34
I ОСНОВНИ КАПИТАЛ	3.748.014	33,32	3.748.014	32,86	3.748.014	32,11
1. Акцијски капитал	3.748.014	33,32	3.748.014	32,86	3.748.014	32,11
2. Удјели друштва са ограниченом одговорношћу	0	0	0	0	0	0
3. Задружни удјели	0	0	0	0	0	0
4. Улози	0	0	0	0	0	0
5. Државни капитал	0	0	0	0	0	0
6. Остали основни капитал	0	0	0	0	0	0
II УПИСАНИ НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0	0	0	0	0	0
III ЕМИСИОНА ПРЕМИЈА	0	0	0	0	0	0
IV РЕЗЕРВЕ	342.410	3,04	340.128	2,98	452.834	3,88
V РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ	5.963.634	53,02	5.945.947	52,13	5.990.098	51,31
VI НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК	43.347	0,39	45.628	0,40	136.027	1,17
VII ГУБИТАК ДО ВИСИНЕ КАПИТАЛА	228.467	-2,03	0	0	248.733	-2,13
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	42.720	0,38	40.983	0,36	41.487	0,36
В. ОБАВЕЗЕ	819.709	7,29	769.126	6,74	1.037.075	8,88
I.Дугорочне обавезе	0	0	0	0	0	0
II Краткорочне обавезе	819.709	7,29	769.126	6,74	1.037.075	8,88
1. Пасивна временска разграничења	275.123	2,45	194.609	1,71	229.121	1,96
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА	10.731.367	95,41	10.889.826	95,47	11.156.802	95,57
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	516.592	4,59	516.592	4,53	516.592	4,43
Ђ. УКУПНА ПАСИВА	11.247.959	100,00	11.406.418	100,00	11.673.394	100,00

Учешће сталне имовине Друштва у укупној активи износи 85,27%, док је у претходној години износило 84,16%. Проценат учешћа сталне имовине у укупној активи текуће године се повећао у односу на претходну годину, првенствено због смањеног учешћа текуће имовине у укупној активи.

У оквиру aktive биланса стања, најзначајније промјене евидентне су на текућој имовини, која је умањена у текућој години у односу на претходну годину за износ од 150.086 КМ. Процентуално учешће текуће имовине у укупној активи је значајно и износи 10,14%.

У структури текуће имовине примјетно је смањење краткорочних потраживања, због боље наплативости потраживања у 2016. години у односу на 2015. годину. Готовински еквиваленти и готовина у 2016. години су већи за 12.012 КМ у односу на остварење претходне године.

У оквиру пасиве биланса стања, укупни капитал у 2016. години је умањен у односу на претходну годину, због исказаног губитка текуће године.

Стање и ефикасност имовине

Табела бр.17

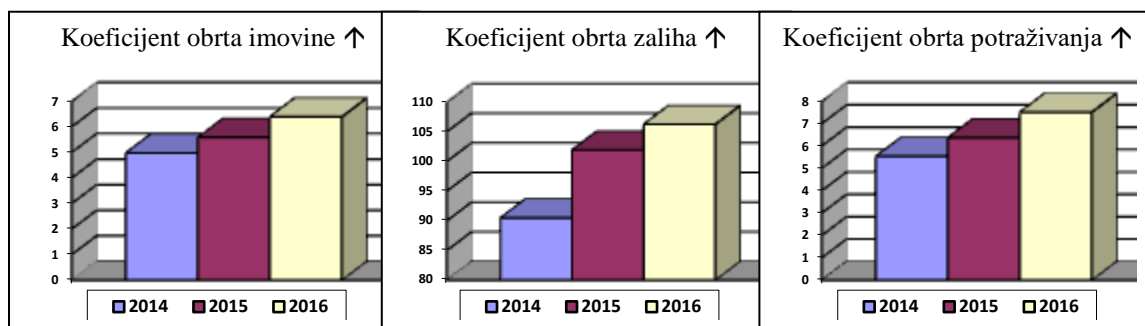
ЕФИКАСНОСТ ИМОВИНЕ						
у КМ						
ПОЗИЦИЈА	АОП			2016.	2015.	2014.
	16	15	14			
1. Укупан приход	201+ 231+ 246+ 270+ 292	201+ 231+ 246+ 270+ 292	201+ 231+ 246+ 270+ 291	4.708.268	4.663.175	4.261.188
2. Просјечна пословна имовина	062/2	062/2	062/2	5.365.684	5.444.913	5.578.401
3. ЕФИКАСНОСТ ИМОВИНЕ (1/2)				0,877	0,856	0,764
РЕФЕРЕНТНА ВРИЈЕДНОСТ - Ефикасност имовине (Веће од ...)				0,000	0,000	0,000

Коефицијент ефикасности имовине показује колико се успјешно користи укупна стална и текућа имовина, те је минимална референтна вриједност већа од нуле. У нашем случају, коефицијент ефикасности имовине АД „Комуналац“ Бијељина је задовољавајући, посебно у 2016. години (износи 0,877), док је у 2015. години износио 0,856 а у 2014. години 0,764.

Коефицијент обрта имовине

Табела бр.18

ИМОВИНСКИ ПОЛОЖАЈ						
у КМ						
ПОЗИЦИЈА	АОП			2016.	2015.	2014.
	16	15	14			
1. Приходи од продаје	202+ 206	202+ 206	202+ 206	3.643.209	3.600.693	3.335.074
2. Просјечна обртна имовина	031/2	031/2	031/2	570.205	645.248	671.376
3. Просјечне залихе	032/2	032/2	032/2	34.285	35.322	36.851
4. Просјечна потраживања	040/2	040/2	040/2	485.352	565.662	603.168
5а. Коефицијент обрта обртне имовине (1/2)				6,39	5,58	4,97
5б. Дани везивања обртне имовине (365/5а)				57	65	73
6а. Коефицијент обрта залиха (1/3)				106,26	101,94	90,50
6б. Дани везивања залиха (365/6а)				3,4	3,5	4
7а. Коефицијент обрта потраживања (1/4)				7,51	6,37	5,53
7б. Дани везивања потраживања (365/7а)				48,6	57	66

Коефицијент обрта обртне имовине приказује учинковитост употребе обртне имовине у остваривању прихода од продаје. Пожељно је да буде што већи. Приликом анализе АД “Комуналац” Бијељина, утврђено је да је коефицијент обрта имовине у 2016. години повећан у односу на 2015. годину, што указује да је обртна имовина у 2016. години више ангажована у остваривању прихода од продаје од ангажованости обртне имовине у претходној години. Дани везивања обртне имовине треба да буду што краћи. У 2016. години потребно је 57 дана да се обрне имовина, док је у претходној години тај период незнатно дужи и износио је 65 дана.

Коефицијент обрта залиха треба да буде што већи, јер је то показатељ ефикасног ангажовања залиха, односно њиховог учешћа у остваривању прихода од продаје. Већи коефицијент обрта залиха значи мање трошкове држања истих. Анализом коефицијента обрта залиха у АД “Комуналац” Бијељина дошло се до закључка да се залихе у текућој години знатно брже обрћу у односу на претходну годину.

Коефицијент обрта потраживања треба да буде што већи, како би период наплате потраживања био што мањи. У нашем случају коефицијент обрта потраживања у 2016. години износи 7,51 те је исти повећан у односу на претходну годину. Наведени коефицијент показује побољшање наплате потраживања од купаца у 2016. години. Дани везивања потраживања су доста дуги, што значи да је потребно просјечно 48,6 дана да би се наплатило потраживање. Коефицијент обрта потраживања показује да је потребно увести додатне мјере за наплату потраживања, како би се убрзала наплативост потраживања.

ПРИНОСНИ ПОЛОЖАЈ ПРЕДУЗЕЋА

Структура пословних прихода и пословних расхода

Табела бр.19

ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ						
у КМ						
ПОЗИЦИЈА	2016.		2015.		2014.	
	Износ	%	Износ	%	Износ	%
Структура пословних прихода:						
1. Приходи од продаје робе	11.886	0,31	14.359	0,31	8.376	0,20
2. Приходи од продаје учинака	3.631.323	78,19	3.586.334	78,19	3.326.698	80,09
3. Приходи од активирања или потрошње робе и учинака	0	0	0	0	0	0
4. Повећање вриједности залиха учинака	4.944	0,20	9.252	0,20	19.473	0,47
5. Смањење вриједности залиха учинака	0	0	0	0	0	0
6. Остали пословни приходи	726.018	21,30	976.756	21,30	799.010	19,24
I Пословни приходи (1 до 6)	4.374.171	100,00	4.586.701	100,00	4.153.557	100,00
Структура пословних расхода:						
1. Набавна вриједност продате робе	7.166	0,23	10.277	0,23	17.164	0,38
2. Трошкови материјала	467.461	10,99	497.070	10,99	520.192	11,62
3. Трош. зарада, накнада зарада и остали лични расходи	2.393.459	53,17	2.405.257	53,17	2.481.249	55,42
4. Трошкови производних услуга	1.179.381	23,40	1.058.350	23,40	1.012.426	22,61
5. Трошкови амортизације и резервисања	242.725	7,28	329.489	7,28	272.221	6,08
6. Нематеријални трошкови	170.713	3,85	174.168	3,85	125.153	2,80
7. Трошкови пореза	20.967	0,47	21.436	0,47	21.066	0,47
8. Трошкови доприноса	4.436	0,61	27.260	0,61	27.388	0,62
II Пословни расходи (1 до 8)	4.486.308	100,00	4.523.307	100,00	4.476.859	100,00
III РЕЗУЛТАТ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ (I-II)	(112.137)		63.394		(323.302)	
РЕФЕРЕНТНА ВРИЈЕДНОСТ - Резул. посл. активности (Веће од ...)	0,000		0,000		0,000	
IV ОДНОС ПОСЛ. ПРИХОДА И РАСХОДА (I/II)*100	97,50%		101,40%		92,78%	
РЕФЕРЕНТНА ВРИЈЕДНОСТ - Однос посл. прихода и расхода (Веће од ...)	100,00%		100,00%		100,00%	
V РЕЛАТИВНА РАЗЛИКА ПОСЛ. ПРИХОДА И РАСХОДА (((I/II)*100)-100)%	-2,50%		1,40%		-7,22%	
РЕФЕРЕНТНА ВРИЈЕДНОСТ - Релативна разлика посл. прихода и расхода (Веће од ...)	0,00%		0,00%		0,00%	

Анализом пословних прихода и расхода утврђен је негативан резултат пословних активности од 112.137 КМ, који је условљен значајним смањењем пословних прихода у оквиру којих су остали пословни приходи мањи за 250.738 КМ.

Структура прихода и расхода

Табела бр.20

БИЛАНС УСПЈЕХА									
у КМ									
ПОЗИЦИЈА	АОП			2016.		2015.		2014.	
	16	15	14	Износ	%	Износ	%	Износ	%
1. Пословни приходи	201	201	201	4.374.171	91,37	4.586.701	97,44	4.153.557	96,32
2. Финансијски приходи	231	231	231	243.408	5,08	1.335	0,03	18.966	0,44
3. Остали приходи	246	246	246	89.487	1,87	70.705	1,50	88.298	2,05
I ПРИХОДИ РЕДОВНИХ АКТИВНОСТИ (1+2+3)				4.707.066	98,32	4.658.741	98,97	4.260.821	98,81
4. Ванредни приходи	270	270	270	1.202	0,03	4.434	0,09	367	0,01
5. Ревалоризациони приходи	401	401	301	78.818	1,65	44.141	0,94	50.848	1,18
II УКУПНИ ПРИХОДИ (I+4+5)				4.787.086	100,00	4.707.316	100,00	4.312.036	100,00
6. Пословни расходи	216	216	216	4.486.308	89,45	4.523.307	97,03	4.476.859	98,16
7. Финансијски расходи	238	238	238	163.933	3,27	5.803	0,13	3.531	0,08
8. Остали расходи	257	257	257	360.668	7,19	84.040	1,80	80.379	1,76
9. Расходи по основу промјена рач.политика и испр.грешака из ран.год	293	293	293	4.644	0,09	48.538	1,04	0	0
III РАСХОДИ РЕДОВНИХ АКТИВНОСТИ (6+7+8+9)				5.015.553	100,00	4.661.688	100,00	4.560.769	100,00
10. Ванредни расходи	280	280	280	0	0	0	0	0	0
11. Расходи ревалоризације и признавања импаритетних губитака	408	408	408	0	0	0	0	0	0
IV УКУПНИ РАСХОДИ (III+10+11)				5.015.553	100,00	4.661.688	100,00	4.560.769	100,00

У табели бр.20 приказана је структура прихода и расхода, као и процентуално учешће појединих прихода и расхода у укупним. Највеће учешће у укупним приходима имају пословни приходи (са 91,37%), који се највећим дијелом остварују пружањем услуга одвоза отпада, док финансијски приходи, остали приходи, ванредни приходи и ревалоризациони учествују са 8,63% у укупним приходима. Највеће учешће у укупним расходима имају пословни расходи са 89,45%, док финансијски, остали расходи и расходи по основу промјена рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година учествују са 10,55%.

Профитабилност предузећа

Табела бр.21

ПРОФИТАБИЛНОСТ ПРЕДУЗЕЋА						
ПОЗИЦИЈА	АОП			2016.	2015.	2014.
	16	15	14			
1. Добитак/(Губитак) прије опорезивања	294/ 295	294/ 295	293/ 294	(307.285)	1.487	(299.581)
2. Текући и одложени порез на добит	296	296	295	0	0	0
3. Укупни нето добитак (губитак) у обрачунском периоду	417/ 418	417/ 418	417/ 418	(228.467)	45.628	(248.733)
4. Укупан приход	301	301	300	4.708.268	4.663.175	4.261.188
КОЕФИЦИЈЕНТ ПРОФИТАБИЛНОСТИ ПРЕДУЗЕЋА (3/4)				-0,049	0,010	-0,058
РЕФЕРЕНТНА ВРИЈЕДНОСТ - Коэф. профитабилности (Веће од ...)				0,000	0,000	0,000

Коефицијент профитабилности је један од најважнијих финансијских показатеља. Пожељно је да референтна вриједност коефицијента профитабилности буде знатно изнад вриједности 0. У анализи профитабилности АД „Комуналац“ Бијељина примјетно је да је коефицијент профитабилности у 2016. години испод референтне вриједности, што показује непрофитабилност пословања Друштва. Потребно је сачинити програм мјера за повећање прихода и смањење трошкова, како би Друштво повећало профитабилност пословања.

Ризик остварења финансијског резултата

Табела бр.22

РИЗИК ОСТВАРЕЊА ФИНАНСИЈСКОГ РЕЗУЛТАТА			
ПОЗИЦИЈА	у КМ		
	2016.	2015.	2014.
1. Пословни приходи	4.374.171	4.586.701	4.153.557
2. Варијабилни расходи	1.654.008	1.565.697	1.549.782
3. Маржа покрића (1 - 2)	2.720.163	3.021.004	2.603.775
4. Фиксни и претежно фиксни расходи	2.832.300	2.957.610	2.927.077
5. Расходи камата	498	5.803	3.531
6. Пословни резултат (3 - 4)	(112.137)	63.394	(323.302)
7. Бруто финансијски резултат (6 - 5)	(111.639)	57.591	(326.833)
8. ФАКТОРИ РИЗИКА :			
8.1. Пословног (3/6)	(24,26)	47,65	(8,05)
8.2. Финансијског (6/7)	1,01	1,10	0,99
8.3. Укупног (8.1. * 8.2.)	(24,50)	52,42	(7,97)
9. Коефицијент марже покрића (3/1)	0,6219	0,6586	0,6269
10. Потребан пословни приход за остварење неутралног пословног добитка (4/9)	4.554.269	4.490.753	4.669.129
11. Стопа еластичности остварења неутралног пословног добитка $((1-10)/1) \cdot 100$	(4,12)	2,09	(12,41)
12. Потребан приход за остварење неутралног добитка редовне активности (4+5)/9	4.555.070	4.499.564	4.674.762
13. Стопа еластичности остварења неутралног добитка редовне активности $((1-12)/1) \cdot 100$	(4,14)	1,90	(12,55)

У анализи извршеној у табели бр.22 приказани су фактори ризика финансијског резултата.

Суштина **пословног леверица** огледа се у сљедећем: “Ако предузеће има више фиксне трошкове онда је више изложено ризику да у случају пада обима продаје не покрије из прихода те фиксне трошкове, односно постоји ризик да предузеће послује са губитком”.

Анализирајући финансијски резултат АД „Комуналац“ Бијељина у 2016. години, са упоредним показатељима из 2015. и 2014. године, дошло се до закључка да Друштво има велике фиксне трошкове, те да мале флуктуације у остваривању прихода могу значајно угрозити пословни резултат.

Суштина **финансијског леверица** огледа се у сљедећем: „Ако је позајмљени капитал већи и ако су фиксни расходи које он изискује високи, онда постоји већи ризик да предузеће својим редовним пословањем неће бити у стању да покрива те фиксне расходе финансирања. Аналогно томе, величина финансијског ризика (леверица) зависи од степена којим су фиксни расходи на име камата покривени из пословног добитка“.

Посматрајући финансијски ризик предузећа са аспекта позајмљивања, може се закључити да предузеће нема финансијског ризика, јер не постоји велики износ позајмљених средстава, односно нема великих издвајања на име камата.

Комбиновани (сложени) левериц – мјери се помоћу фактора комбинованог леверица који показује дејство укупног ризика (пословног и финансијског), и то у смислу сљедећег: свако повећање обима продаје директно утиче на повећање нето-добитка и стопе приноса на сопствена пословна средства. При томе, важи и обрнуто.

Рентабилност

Табела бр.21

РЕНТАБИЛНОСТ						
ПОЗИЦИЈА	АОП			у КМ		
	16	15	14	2016.	2015.	2014.
1. Нето добитак / (губитак)	299 300	299 300	298 299	(307.285)	1.487	(299.581)
2. Расходи камата	240	240	240	498	5.803	3.531
3. НЕТО ПРИНОС НА УКУПАН КАПИТАЛ (1+2)				(306.787)	7.290	(303.112)
4. Просјечан сопствени капитал	102/2	102/2	102/2	1.874.007	1.874.007	1.874.007
5. Просјечан укупан капитал	101/2	101/2	101/2	4.934.469	5.039.859	5.039.120
6. Просјечан инвестирани капитал	(102+ 116)/2	(102+ 115)/2	(102+ 114)/2	4.855.824	4.846.981	4.869.056
7. Рентабилност сопственог капитала (1/4)×100				(16,40)%	0,08%	(15,99)%
РЕФЕРЕНТНА ВРИЈЕДНОСТ – Рентабилност сопственог капитала (Веће од ...)				0,00%	0,00%	0,00%
8. Рентабилност укупног капитала (1/5)×100				(6,23)%	0,03%	(5,95)%
РЕФЕРЕНТНА ВРИЈЕДНОСТ – Рентабилност укупног капитала (Веће од ...)				0,00%	0,00%	0,00%
9. Рентабилност инвестираног капитала (3/6)×100				(6,32)%	0,15%	(6,23)%
РЕФЕРЕНТНА ВРИЈЕДНОСТ – Рентабилност инвестираног капитала (Веће од ...)				0,00%	0,00%	0,00%

Рентабилност капитала показује финансијску дјелотворност укупне активе. Коефицијент рентабилности капитала треба да буде што већи, односно улагање у капитал треба да обезбједи што бољи принос. Рентабилност сопственог капитала у 2016. години је испод референтне вриједности. Потребно је предузети мјере помоћу којих би се обезбједила боља искориштеност сопственог капитала, односно помоћу којих би се остварио бољи принос на сопствени капитал.

Анализа коефицијента **рентабилности укупног капитала** нам показује колики је нето добитак/губитак у односу на укупни капитал. АД „Комуналац“ Бијељина је у 2016. години остварило губитак и исказало коефицијент рентабилности на укупан капитал -6,23%. Наведени коефицијент је знатно испод референтне вриједности, што показује да се укупно расположиви капитал не користи довољно рентабилно.

Рентабилност инвестираног капитала (уложених средстава) - израчунава се као однос између годишњег финансијског резултата (добитка, профита) и просјечне вриједности уложених или кориштених средстава. Инвестирани капитал у 2016. години је нерентабилан, јер је проценат рентабилности инвестираног капитала је знатно испод референтне вриједности.

ЗАКЉУЧАК

На основу извршене анализе имовинског и финансијског положаја АД „Комуналац“ Бијељина, може се закључити следеће:

- **Финансијска равнотежа Друштва** (краткорочна и дугорочна) у 2016. години је стабилна, али је неповољнија од финансијске равнотеже у 2015. години.
- **Коефицијент текуће ликвидности** у текућој години износи 1,391 и знатно је мањи од референтне вриједности 2, што показује да текућа ликвидност Друштва није задовољавајућа. Текућа ликвидност Друштва у 2016. години је неповољнија од претходне године.
- **Коефицијент редуковане ликвидности (КРЛ)** је изнад референтне вриједности 1 и износи 1,287. КРЛ је незнатно погоршан у текућој години у односу на претходну годину, јер су краткорочне обавезе у текућој години веће, док су потраживања од купаца умањена, а износ готовине на рачунима је незнатно увећан у текућој години у односу на претходну.
- **Коефицијент тренутне ликвидности** је знатно испод референтне вриједности 1 и износи 0,103, што указује да је тренутна ликвидност Друштва угрожена и да свега 10% својих краткорочних обавеза Друштво може измирити из расположивих финансијских средстава.
- **Просјечан број дана наплате потраживања** у текућој години износи 97 дана, док је у 2015. години било потребно 115 дана да се наплате потраживања.
- **Коефицијент солвентности** Друштва у 2016. години је знатно изнад референтне вриједности 1 и износи 12,443. Имајући у виду да Друштво има дугове у износу од 862.429 КМ и пословну активу у износу од 10.731.367 КМ, долази се до закључка да је Друштво у могућности да измири све своје обавезе из расположиве пословне активе.
- Менаџмент Друштва, по питању измирења обавеза, успјешно води пословну политику, те је **референтна вриједност задужености** знатно помјерена у корист капитала.
- **Коефицијент ефикасности имовине** у 2016. години је побољшан у односу на претходне године, те се може закључити да се имовина у текућој години знатно ефикасније користи у остваривању прихода.
- **Коефицијент обрта имовине** у 2016. години је увећан у односу на 2015. годину, што показује да је обртна имовина у 2016. години више ангажована у остваривању прихода од продаје од ангажованости обртне имовине у претходне двије године.
- **Коефицијент обрта залиха** је знатно већи у текућој години у односу на претходну годину, те се с тога може закључити да се залихе брже обрћу у 2016. години у односу на 2015. годину.
- **Коефицијент обрта потраживања** у 2016. години износи 7,51 и исти је повећан у односу на претходну годину, што показује да се наплативост потраживања од купаца у 2016. години побољшала у односу на претходну годину, те да су дани везивања потраживања са 57 дана у претходној години смањени на 49 дана у текућој години.

- **Из анализе приносног положаја** предузећа може се утврдити да је резултат из пословних активности, остварен у 2016. години, негативан, те је знатно погоршан у односу на претходну годину, јер је у текућој години остварен пословни губитак у износу од 112.137 КМ, док је у 2015. години остварен пословни добитак у износу од 63.394 КМ.
- **У анализи профитабилности** АД „Комуналац“ Бијељина евидентно је смањење коефицијента профитабилности у 2016. години у односу на претходну годину. У текућој години Друштво је непрофитабилно пословало, док је у претходној години остварен добитак, који је приказао рентабилно пословање у 2015. години. Потребно је сачинити програм мјера за повећање прихода и смањење трошкова, како би Друштво побољшало профитабилност пословања.
- **Из анализе коефицијената рентабилности сопственог, инвестираног и укупног капитала**, утврђен је негативан коефицијент, који је знатно погоршан у односу на претходну годину, у којој је приказано рентабилно кориштење капитала.

МЈЕРЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОСЛОВАЊА

Извршена анализа пословања и идентификовани проблеми са којима се суочава АД „Комуналац“ Бијељина, представљају подлогу за доношење мјера за побољшање пословања и остварење позитивног финансијског резултата.

У текућој години остварен је негативан финансијски резултат и показатељи пословања су знатно погоршани у односу на претходну годину. Нису учињене значајне уштеде на појединим трошковима, на које је менаџмент могао утицати. Минимално су смањена издвајања на име бруто зарада, расходи по основу исправке вриједности и отписа потраживања су значајно увећани у текућој години у односу на прошлу годину. Укупни приходи текуће године нису пратили тренд раста расхода, што је резултоало остварењем негативног резултата пословања у износу од 307.285 КМ.

У Извјештају о пословању за 2015. годину, предложене су одређене мјере за унапређење пословања и остварење позитивног финансијског резултата, које нису у потпуности реализоване у току 2016. године, што је имало негативан утицај на остварени резултат пословања.

У наредном периоду потребно је предузети следеће мјере за побољшање пословања и остварење позитивног финансијског резултата:

1. **Побољшати наплату потраживања од купаца** (повезана правна лица и купци у земљи), са посебним акцентом на наплату потраживања од физичких лица. За реализацију наведеног потребно је веће ангажовање свих запослених а посебно је неопходно ангажовање лица задужених за праћење наплате потраживања, како би се наплативост у наредном период побољшала и спријечила застара потраживања.
2. **Смањити краткорочне обавезе**, како би се тренутна ликвидност Друштва поправила и избјегло плаћање законских затезних камата за дане кашњења.

3. **Преиспитати постојеће капацитете расположивих људских ресурса и потенцијале запослених**, као највриједнијих средстава организације, са потребама Друштва, како би се постигла боља ефикасност и економичност пословања.
4. **Анализирали капацитете сталних средстава**, односно искориштеност и ангажованост сталних средстава у складу са техничком опремљености и старости, те преиспитати могућност додатног ангажовања сталних средстава.
5. Извршити детаљну анализу свих расхода и **преиспитати могућност смањења појединих расхода**, посебно оних који имају значајно учешће у укупним расходима.
6. Преко ресорних органа локалне самоуправе **утицати на цијену депоновања отпада**, односно извршити упоређивање постојеће цијене депоновања отпада ЈП РД “ЕКО-ДЕП” ДОО са осталим регионалним депонијама, како би се смањили трошкови депоновања отпада, који значајно утичу на резултат пословања.
7. Приликом склапања уговора о депоновању отпада са ЈП РД “ЕКО-ДЕП” д.о.о, посебан **акценат ставити на дужи рок плаћања**, како би се омогућило благовремено измирење обавеза и смањили трошкови затезних камата, које се обрачунавају за дане кашњења.
8. У сарадњи са локалном заједницом **обезбиједити и друге послове из надлежности комуналне дјелатности** као што су чишћење дивљих депонија, изградња депоа за контејнере, кошење амброзије, азил за псе, израда хоризонталне сигнализације и друго.
9. **Извршити анализу остварених прихода**, посебно прихода од услуга одвоза чврстог комуналног отпада физичким лицима, са посебним освртом на следеће:
 - упоређивање стварних и евидентираних квадратура стамбених површина,
 - економска исплативост постојеће цијене одвоза чврстог комуналног отпада,
 - заступљеност свих корисника у евиденцији одвоза и**размотрити могућност остварења додатних прихода пружањем нових услуга**, по основу постојећих расположивих људских и материјалних ресурса.

У наредном периоду потребно је обратити пажњу на процес реализације сваке од предложених мјера за побољшање пословања и тежити ка остваривању планираних циљева.

Број: 2797/2017

Датум: 18.04.2017. године

МП

АД „КОМУНАЛАЦ“ БИЈЕЉИНА

Миленко Вићановић